

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Obeta se dolga vojna

V Londonu smatrajo, da so na včerajšnjem brennerskem sestanku razpravljali o možnostih vojnih operacij proti Egiptu, ki naj bi se vršile čez zimo — Po angleški sodbi hočeta Nemčija in Italija točno ugotoviti stališče Rusije do nove trozveze

London, 5. okt. s. (Ass. Press). V poluradnih angleških krogih se slišijo k brennerskemu sestanku najrazličnejša ugotovila. V splošnem prevladuje prepričanje, da je bil osnovni namen sestanka spremeni- nitev dosedanjih vojnih načrtov v smislu dolgega trajanja vojne. Iz dejstva, da so bili pri razgovoru navzoči zastopniki italijanske in nemške vojske, je razvidno, da se je govorilo tudi o vojaških operacijah. V angleških krogih ugotovijo, da se novi vojaški načrti osnih velesil ne nanašajo toliko na morebitni napad na Anglijo, kakor na operacije v Afriki, ki naj bi bile izvedene preko zime. Tu je predvsem treba omeniti možnost intenzivnejših vojaških operacij v Egiptu. Verjetno je, da bo nemška vojska podprla italijansko vojsko pri morebitni ofenzivi proti Suez.

Druga možnost razširjenja vojne v Afriki se omenja v zvezi z obiskom španskega notranjega ministra Senerja v Berlinu in Rimu. Širijo se govorice, naj bi španija dovolila nemški vojski prost prehod preko

svojega ozemlja v Severno Afriko. Ni pa še znano, če bo na tako koncesijo pristala tudi španska vlada. V angleških krogih opozarjajo, da je Sener izmed vseh španskih politikov v najostrejših stikih z osnimi državami. V Madridu pa bi utegnili takdi načrti preozkega vojaškega sodelovanja španije z osjo naleteti po angleškem mnenju na nekaj odpora.

V političnem oziru smatrajo v Londonu, da so državniški osi na Brennerju gotovo predvsem proučevali odnose do Rusije po sklenitvi nove vojaške pogodbe med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Po angleškem mnenju se osne velesile prizadevajo, da sedaj ugotove točno, kakšno stališče bo do te nove pogodbe zavzela Rusija.

Nemški komentarji

Berlin, 5. okt. s. (Ass. Press). Današnji nemški listi pripominjajo k brennerskemu sestanku, da so se na Brennerju sestali državniški osi v okviru redne izmene misli, kakršne se vrše med nemškimi in italijanskimi državniki. Zadnji sestanek med kan-

celarjem Hitlerjem in ministrskim predsednikom Mussolinijem, ki se je vršil na Brennerju v marcu, je bil v času, ko se fronte na zapadu še niso premaknile in je angleško francoski blok še obstojal. Danes pa je Anglija v položaju, ko mora misliti ne samo na svojo obrambo, temveč tudi na obrambo Sueškega prekopa. Kupčija z Zedinjenimi državami, kateri je Anglija za 50 ameriških rušilcev odstopila svoje ozemlje ter neupsh pred Dakarjem, so nadaljnji znaki razpadanja angleškega imperija. Tako so se državniški osni velesil posvetovali o vojaških operacijah proti Angliji in njenemu imperiju.

Švicarske informacije

Curih, 5. okt. o. Kakor poroča »Basler National Zeitung«, napovedujejo diplomatski krogi v Rimu v zvezi s sestankom na Brennerju zelo važne dogodke. Potrjuje se, da je Serrano Sumer podajal svoj obisk v Rimu in da se bo po povratku Mussolinija in Ciana z Brennerja z njima znova sestal. Ne izključuje se, da bosta v naslednjem z

vseml pomirljivimi izjavami dve nadaljnji državi stopili v vojno.

Ameriška poročila

New York, 5. okt. s. (Tass). New York Sun prinaša izjavo zastopnika ugledne ameriške novinarske agencije, ki se je pravkar vrnil iz Anglije v Ameriko. Ameriški novinar pravi, da je po mnenju merodajnih angleških vojaških krogov nevarnost nemškega napada na Anglijo že minila. V Londonu smatrajo, da bosta pozimi Nemčija in Italija koncentrirali svoje vojaške operacije proti Egiptu.

Isti novinar javlja, da je bil ob angleških obalah zadnje tedne dvakrat alarm v pričakovanju neposrednega poskusa nemške invazije. Angleška cenzura pa ni dovolila, da bi bili ameriški novinarji o teh alarmih tedaj poročali.

Ob bombardiranju Londona pravi ameriški poročevalec, da ni imelo posebno velikega učinka in da niti več let bombnih napadov na London v sedanjem obsegu ne bi moglo uničiti angleške prestolnice.

»New York Times« prinašajo poročilo svojega dopisnika v Londonu, ki pravi, da so bili objekti, ki so jih poškodovali nemški letalski napadi v Angliji, sedaj po večini že zopet popravljani.

Sodba francoskega generala

Vichy, 5. okt. s. (Tass). »Journal« prinaša članek svojega vojaškega dopisnika generala Duvala o izgledih nemško angleške vojne. General pravi, da kljub ogromnemu učinku bombnih napadov, najbrže samo z letalskimi napadi ni mogoče države prisiliti h kapitulaciji, kakor kažejo izkušnje nemških napadov na Anglijo. V primeru, če Nemci z letalskimi napadi ne bi mogli izsiliti kapitulacije, se bodo le odločili za splošni napad na Anglijo. Mogoče je, da bo zaradi neugodnega vremena napad preko jeseni odložen. Vojaški krogi v Angliji pa mislijo, da slabo vreme ni odločilnega pomena glede možnosti napada na Anglijo, ker bi zadostovalo samo nekaj ur lepega vremena za odločitev glede uspeha ali neuspeha izkrcanja.

Ameriški obrambni načrt izdelan

Ameriško kanadski obrambni odbor izjavlja, da se lahko vsak trenutek prepreči vsak morebitni napad na Ameriko

Hanfax, 5. okt. AA. (Reuter). Ameriško-kanadski obrambni odbor je objavil, da je bil izdelan obrambni načrt, s katerim se vsak trenutek lahko prepreči vsak morebitni napad.

New York, 5. okt. s. (Ass. Press). Skupni kanadsko ameriški obrambni odbor je včeraj zaključil svoje tretje zasedanje. Uradno poročilo pravi, da je odbor izdelal končnovaljavne obrambne načrte za primer vsake grožnje napada na Severno Ameriko ali za primer napada samega.

Vodja kanadske delegacije v obrambni komisiji je izjavil novinarjem, da bo komisija priporočila obrambne korake, ki bodo takoj podvzeti, čim bi položaj to zahteval.

Vodja ameriške delegacije, newyorški župan La Guardia je izjavil, da bodo kanadsko ameriški obrambni načrti takoj stopili v veljavo, čim bodo ustanovljena nova ameriška mornariška in letalska oporišča v angleških posestih v zapadni polobli.

Nove milijarde za ameriško oboroževanje

Washington, 5. okt. j. (A. R.). Ameriški kongres je vladi odobril izredne kredite v višini 1 milijarde 482 milijonov dolarjev kot začetni kredit za opremo in vzdrževanje ameriške armade v prihodnjem letu, ki bo štela 1,039.441 mož.

V zvezi s tem je podal vojni minister nekaj podatkov o organizaciji nove armade, ki bo obsegala vse najmodernejske vrste orožja. Nadalje je vojni minister najavil, da bodo takoj organizirane tudi posebne čete padalcev ter bo v tej zvezi naročenih vrsta novih velikih transportnih avionov »Douglasa« za vsoto 141 milijonov dolarjev. Ta letala so vsota v tistih 18.000 letal, ki jih določa že svojočasno objavljeni načrt o izgradnji ameriške zračne sile.

Vojni minister je končno izjavil, da prvi vpoklici vojnih obvezancev iz administrativnih razlogov ne bodo mogli biti uresničeni do 16. oktobra, marveč bodo odloženi do končanih predsedniških volitev.

Washington, 5. okt. AA. (Reuter). Včeraj je ameriško vojni ministrstvo podpisalo poslednjo pogodbo, ki je v zvezi z nakupom 18.651 letal. Za to naročilo je kongres že odobril potrebne kredite. Tako se bodo na ta način lahko izpolnile vse potrebe ameriškega letalstva.

Roosevelt o ameriški pomoči Angliji

Washington, 5. okt. AA. (DNB). Pri včerajšnji konferenci s predstavniki tiska je Roosevelt odklonil, da bi zavzel javno svoje stališče do ponovnega prometa z Birmanijo. Prav tako je Roosevelt odklonil izjavo v zvezi z izjavo japonskega zunanjega ministra, da bi Japonska napovedala vojno Zedinjenim državam, če bi ostale trmaste glede dejanskega stanja na Daljnem vzhodu. Kar se pa tiče pomorskega oporišča Zedinjenih držav v Singapuru, je Roosevelt izjavil, da mu o tem ni nič znanega. Za zelo pretrpane pa je Roosevelt označil vesti iz Buenos Airesa o pogajanjih med Zedinjenimi državami in ameriški državami za ustanovitve severno-ameriških oporišč v tamkajšnjih vodah. Roosevelt je zanikal vsa poročila o pogajanjih glede vezbanja kanadskih pilotov v Zedinjenih državah. Potrdil pa je, da stori njegova vlada vse, kar more za Anglijo.

Zlasti se je pospešilo izdelovanje letal za Anglijo.

Ameriški prostovoljci

Washington, 5. okt. AA. (DNB). V ameriško armado je dne 1. septembra vstopilo 45.000 prostovoljcev.

Ameriške vojne ladje zapuste evropske vode

Washington, 5. okt. s. (Ass. Press). Ameriško mornariško ministrstvo je sredi objavilo, da bo tako zvana evropski eskadrala ameriške vojne mornarice opuščena in da bodo ladje te eskadrale priključene stalni patrlni službi ameriških vojnih ladij v Atlantiku. Evropska eskadrala je bila ustanovljena med špansko državljansko vojno ter je bila zasidrana pred Lizbono. Tvorili so jo križarka »Omaha« in dva rušilca.

Prav tako je bilo sporočeno, da je bila opuščena posebna eskadrala za zaščito Pa-

namskega prekopa. Tudi ta eskadrala bo priključena patrlnim ednicam vojne mornarice v Atlantiku. Panamsko eskadralo so tvorili dva rušilca in dve topničarki.

Obe posebni eskadrali bosta pred Lizbono, oziroma pred vhodom v Panamski prekop nadomestili manjši stražni ladji.

Ameriške banke ustavljajo Japonskem kredite

Singhaj, 5. okt. j. (Domej). Dve veliki ameriški banke v Singhajju sta sklenili, da v bodoče japonskim interesentom ne bosta več podeljevali kratkoročnih kreditov. Ta ukrep ameriških denarnih zavodov spada očitno v vrsto ameriških gospodarskih ukrepov proti Japonski. Japonska bo znala na primeren način prestopiti vse slične ameriške akcije, ki bodo konec koncev itak samo v škodo samim Zedinjenim državam, katerih trgovina z Japonsko bo postopoma upadala.

Japonska ponuja in grozi

Japonski ministrski predsednik princ Konoje obtožuje Zedinjene države in napoveduje izbeljšanje odnosov z Rusijo

Tokio, 5. okt. s. (CBS). Uradna japonska agencija Domej je objavila izjavo, ki jo je dal njenemu dopisniku japonski ministrski predsednik princ Konoje. Ministrski predsednik pravi, da je od Zedinjenih držav odvisno, če bo v Tišem oceanu vladal mir ali pa bo izbruhnila vojna. Če bodo Zedinjene države izdale, so Japonska, Nemčija in Italije pripravljene sprejeti ta izziv. Japonska pa še vedno želi izboljšanja svojih odnosov z Zedinjenimi državami v podobnem smislu, kakor se je to zgodilo med Nemčijo in Rusijo. Toda pogoj za to je, da Zedinjene države priznajo novi red na Daljnem vzhodu.

Glede odnosa z Rusijo je izjavil princ Konoje, da se bodo prizadevanja za izboljšanje tako političnih, kakor tudi gospodarskih odnosov med Japonsko in Rusijo nadaljevala.

Tokio, 5. okt. j. (Domej). Japonski listi se obširno bavijo z raznimi izjavami z angleške in ameriške strani o ukrepih, ki jih nameravata podvzeti ti dve državi kot odgovor na sklenitev pakta treh velesil, s katerim si je Japonska zelo ojačila svoj položaj na Daljnem vzhodu. Listi navajajo zlasti angleške grožnje, da bo Anglija z izdatnim podpiranjem generala Čangkajskega poizkušala ustvariti protitež proti akcijam Japonske na Daljnem vzhodu. List »Niči Niči« naglašja, da bi ponovna otvoritev poti preko Burme odnosno preko Hongkonga, po kateri bi Anglija lahko oskrbovala Čangkajska z vojnimi potrebščinami, pomenila nič manj kot odkrito izzivanje Japonske.

Tokio, 5. okt. s. (CBS). V govoru po radiu je podtajnik japonskega zunanjega ministrstva Suma svaril Zedinjene države pred nadaljnjo podporo Angliji. Suma je dejal, da so se Nemčija, Italija in Japonska sporazumele za vzpostavitev novega svetovnega reda. Nemčija in Italija s svojo armado in Japonska s svojo nepremagljivo mornarico bodo nastopile proti vsaki sili, ki bi skušala narditi Angliji pomoč.

London, 5. okt. s. (CBS). V dobro poučenih krogih napovedujejo, da bo ministrski predsednik Churchill podal prihodnji teden poročilo o mednarodnem položaju, zlasti o angleško japonskih odnosih. Ob tej priliki bo najbrž Churchill sporečil, da sporazum o prepovedi prevoza orožja skozi Birma na Kitajsko po poteku trimesečnega roka sredi oktobra ne bo več obveljaven.

Singhaj, 5. okt. AA. (Stefani). Britanski krogi v Singhajju so v skrbah zaradi položaja, v katerem bo Velika Britanija 18. oktobra, ko potече začasna angleško-japonska pogodba, s katero se je Velika Britanija obvezala, da ne bo več dobavljala orožja kitajski vladi. Ko je Anglija meseca julija t. l. morala pristati, da zapre promet čez Burmo, je upala, da bo v boljšem položaju, ko bo pogodba potekla. Toda okoliščine, v katerih je danes Velika Britanija, so vse huje, ker je Japonska danes bolj kakor kdajkoli sposobna zahtevati spoštovanje Vzhodne Azije. Razen tega je položaj za Veliko Britanijo zelo težaven tudi zato, ker Anglija bolj kakor kdajkoli potrebuje v Aziji Zedinjene države.

Prodiranje v Indokino

Tokio, 5. okt. j. (Domej). Edinice japonske armade, ki so se 26. septembra sporazumno z dogovorom v Hanoiju izkrcale v Hanoi, so dospjele v prestolnico francoske Indokine. Hkrati kakor japonska pehota so se tudi japonske letalske formacije izkrcale na letališču Jiam pri Hanoi.

Vojaška oblastva Japonske in francoske Indokine so se na posebni konferenci med njihovimi predstavniki sporazumeli glede izmenjave vojnih ujetnikov in povračila vojnega materiala. Na podlagi tega porazuma je bilo že včeraj izpuščenih 2000 vojakov francoske armade v Indokino. Med ujetniki je bilo tudi veliko števil francoskih častnikov, ki so bili ujeti o priliki prvih obmejnih incidentov. Ja-

ponska vojaška oblastva so včeraj tudi že pričela vračati francoski vojni material, ki so ga o priliki začeli spopadov zaplenila.

New York, 5. okt. AA. (Tass). »Associated Press« poroča iz Hongkonga, da zmasajo efektivni japonski čet, ki so se izkrcale v Hanoi, 38.000 mož. Razen tega razpolagajo Japonci s 60 tanki. Iz Dongdanga in Langsona prodirajo japonske čete proti Hanoi.

Napetost s Tajlandom

Tokio, 5. okt. AA. (DNB). Agencija Domej poroča iz Bangkoka, da se je razmerje med Tajlandom in francosko Indokino zadnje tedne znatno poslabšalo in postalo skrajno napeto. Po najnovejših poročilih zbiraata obe državi čete na skupni meji. Tajlandska letala vrše ogled nad obmejnimi predeli francoske Indokine, francoska letala pa lete skoro vsak dan nad Tajlandom. Oblastva v francoski Indokini so zbrala vojaštvo zlasti v pokrajini Savanaket in pozvala prebivalstvo, da se izseli.

Evakuacija Američanov na Daljnem vzhodu

Singhaj, 5. okt. s. (CBS). Iz dobro poučenih krogov se je izvedelo, da bodo najbrž v kratkem vsi otroci in žene ameriških državljanov na Daljnem vzhodu evakuirani v Ameriko. Predvsem pa bo evakuacija izvedena iz Kitajske. Vrše se že pripra-

ve, da bo poslano v to svrhu v Šanghaj primerno število ladij. Ta ukrep je v zvezi z naraščajočo ameriško-japonsko napetostjo. Nekatere ameriške tvrdke v Šanghajju so že omejele svoje obrate. Mnogi ameriški državljani zapuščajo Japonsko.

Kitajski poslanik pri Churchill

London, 5. okt. s. (Reuter). Kitajski poslanik v Londonu dr. Ko Taj Ci je na izrecno povabilo posetil ministrskega predsednika Churchilla in imel z njim daljši razgovor.

London, 5. okt. s. (Reuter). Razgovor, ki ga je imel predsednočnim kitajski poslanik v Londonu z ministrskim predsednikom Churchillom, je zbudil veliko pozornost. O vsebini razgovora ni bilo mogoče dobiti nobenih podatkov.

Kitajski vojni uspehi

Cungking, 5. okt. s. (Tass). V južni in južnovzhodni provinci Šansi so v toku večji boji med kitajsko in japonsko vojsko. Inicijativno imajo Kitajci.

V južni kitajski provinci Vangol so Kitajci prisilili peto japonsko divizijo, da se je umaknila k morju. Sedaj je bila poslana Japoncem na pomoč 110. divizija.

3. oktobra so kitajska letala metala na provinco, zasedene po japonski vojski, letake z nedavnim govorom generala Čangkajskega.

Važne spremembe v poveljstvu angleškega letalstva

Dosedanji šef angleškega letalstva sir Newall imenovan za guvernerja Novega Zeland — Njegovo mesto je prevzel maršal Portal

London, 5. okt. s. (Reuter). Sredi so bile objavljene izredno važne spremembe v poveljstvu angleškega letalstva. Dosedanji šef štaba angleškega letalstva, letalski maršal sir Cyril Newall je imenovan za guvernerja Novega Zeland. Na njegovo mesto pride kot šef letalskega štaba dosedanji poveljnik angleškega bombnega letalstva, letalski maršal sir Charles Portal. Njega nadomesti kot poveljnik bombnikov sir Richard Pierce, dosedanji namestnik šefa letalskega štaba.

Sir Cyril Newall, ki je prevzel izredno važno nalogo novozelandskega guvernerja, je star 54 let. Že dve desetletji je imel vodilno vlogo v angleškem letalstvu. Pokazal je izredne sposobnosti v organizaciji angleškega letalstva. Tako so bili po njegovih zaslugi uvedeni novi lovski aparati, ki so opremljeni z 8 avtomatičnimi stroj-

nicami ter so se v dosedanjih bojih odlično obnesli. Newall je bil šef štaba angleškega letalstva od leta 1937. V merodajnih krogih pripominjajo, da pomeni imenovanje osebnosti s tako izrednimi sposobnostmi neprecenljivo pridobitev za Novi Zeland za primer, če bi se vojaške operacije razširile tudi na območje Tihega oceana.

Maršal Portal, ki prevzema sedaj vodstvo generalnega štaba letalstva, je star 47 let. Prav Portal je zadnje čase osebo vodil operacije angleških bombnikov v napadih na Nemčijo, med drugim tudi na Berlin. Njegovo imenovanje za šefa štaba pomeni po mnenju merodajnih krogov, da se bo angleška letalska ofenziva proti nemškim letalskim objektom sedaj še znatno stopnjevala.

Velike letalske vaje v Leningradu

Moskva, 5. okt. s. (Tass). V Leningradu se že dva dni vrše velike letalske vaje. Predsedničjim je bila večja nočna vaja vojaškega štila. Mesto je napadla skupina »sovražnih letal«, branilo pa ga je protiletalsko toplotno in lovsko letalstvo. Obramba je uspela. Včeraj v zgodnjih jutrnjih urah je bil izvršen poskusni napad na velike tovarniške objekte v Leningradu.

Moskva, 5. okt. s. (Ass. Press). Predsedstvo sovjetske zveze je objavilo smolč ukaz o dopolnitvi zakona o obvezni vojaški dolžnosti. Dopolnilo določa, da mora vsak ruski državljani, ki je pozvan na od-

služitev vojaške dolžnosti, prinesiti s seboj lastno obleko, perilo, obutev itd.

Vreme nad Kanalom

London, 5. okt. s. (Reuter). Sredi je nad Kanalom pihal močan južnopadni veter skoro viharnega značaja. Vidnost je bila zelo slaba. Padal je gost dež in nad morjem je letala megla.

Borzna poročila

Curih, 5. okt. Beograd 10, Pariz 9.975, London 17.20, New York 434, Milan 21.92, Madrid 40, Berlin 173.50, Stockholm 103.45, Bukarešta 2.25.

Za mir na Balkanu

Volja balkanskih držav, da ostanejo izven vojne, je v skladu z interesi Rusije, Nemčije in Italije

Zagreb, 5. oktobra. »Hrvatski dnevnik« se bavi v svojem uvodniku z balkansko politiko in ugotavlja, da je Rumunija odpovedala pogodbo o balkanski zvezi. Po izstopu Rumunije pričakujejo v Sofiji, da ne bo prišlo niti do gospodarske konference te zveze, ki je sklicana v Ateni.

V drugem delu svojega članka se bavi list z odnosi Nemčije, Italije in Rusije do balkanskih držav. Tudi glede balkanskega problema se lahko te tri velesile brez večjih težav sporazumejo, ker nimajo nikakih teritorialnih pretenzij do Balkana. Pogrešno je pisanje nekih inozemskih listov, kakor da Jugoslavija računa z nesoglasjem med Rusijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani. Nasprotno, v resnici računa s tem, da bi se harmonija med njimi ne skaltla zaradi Balkana. V tem vidu tudi eno izmed poročev, da se bo mir na Balkanu ohranil. Tudi vsi trije narodi Jugoslavije žele, da se ohrani ta harmonija v interesu najbolj prizadetih velesil na balkanskem polotoku. Zato so od vsega posebej dokazovanja. Tudi geopolitični položaj Jugoslavije, da ne govorimo o jasni enotnosti merodajnih službenih činiteljev, nujno kaže na tak razvoj.

Mir na Balkanu ima dve osnovi: prva je v želji zainteresiranih treh velesil, da se ta mir ohrani, druga predstavlja voljo balkanskih držav, da se vojni ognju in da se svobodno razvijajo v okviru svojih nacionalnih meja, ki si jih hočejo tudi ohraniti. Zato je gotovo, da bo Balkanu, kar se vojne tiče, prizaneseno.

Angleška sodba o Turčiji

London, 5. okt. o. Malo je nevtralnih držav, pišejo »Times«, ki bi bile ostale izven vojne, a trdno preostale vse peripetije, skozi katere se je razvijal njihov položaj. A tudi nobena nevtralna država ni pokazala toliko trdne ustaljenosti svoje politike, kakor Turčija. Njen položaj je bil neugoden in kompliciran sprito tajinstvene politike njene velike sosedice in zaradi poloma Francije. Sirija, v neposredni sosednji Turčiji, je zanj tudi življenjskega pomena. Kljub vsem tem težavam pa je Turčija ostala zvesta pogodbam in slejkoprej veruje v končno zmago svojih idej. Tako politiko so ji narekovali njeni lastni interesi. Na take osnove je Turčijo postavil pokojni Ata Turk.

Vstop Italije v vojno na nemški strani, je Turčijo le še bolj prepričal, da postopa pravilno. Na Balkanu se turški interesi skladajo z ruskimi. V skupnem interesu je, da nihče ne pride do Dardanel in Bospora. Zavezništvo Turčije in Grčije je nov člen v verigi jamstev za tako zadržanje.

Novi ruski poslanik v Ankari

Carigrad, 5. okt. o. Za novega ruskega veleposlanika v Turčiji je bil imenovan Vinogradov, doslej svetnik veleposlanstva v Ankari. Včeraj je novi veleposlanik prezidentu Ineniju izročil svoja akreditivna pisma. V turških političnih krogih je bilo imenovanje Vinogradova za veleposlanika sprejeto z velikim zadovoljstvom.

posrečilo večinoma preprečiti napade na središču Londona.

London, 5. okt. s. (CBS) Včerajšnji dnevi napadi na London so imeli dokaj velik obseg. Ceravno angleška cenzura ni dovolila objave podrobnih podatkov, se je zvedelo, da je bilo napadenih pet londonskih okrožij. Letalski alarmi v Londonu so trajali več ur. Zaradi nizkih oblakov je bilo protiletalskemu topništvu oteženo delovanje.

London, 5. okt. s. (Reuter) Snoci je javilo letalsko ministristvo, da so včeraj zjutraj in zgodaj popoldne izvedla nemška letala več posamičnih napadov na Anglijo. Letala so se poslužila zaščite nizkih oblakov in so vrila mnogo bomb brez cilja, večinoma na naseljeno ozemlje južnovzhodne Anglije. Bilo je nekaj človeških žrtev, med njimi nekaj smrtnih.

Popoldne je bil sestreljen sovražni bombnik tipa Henkel 111 v borbi z dvema angleškima lovčema Spitfire.

London, 5. okt. s. (Reuter) Zaradi slabega vremena preteklo noč angleški lovci niso izvedli nobenih napadov na objekte v Nemčiji ali v ozemljih zasedenih od nemške vojske.

London, 5. okt. s. (Reuter) Včeraj so posetili mnoga londonska protiletalska zaklonišča in javne kuhinje kralj Jurij VI., predsednik tajnega sveta Anderson, notranji minister Morrison ter oba londonska komisarja za zaščito mesta pred letalskimi napadi. Vsi so se razgovarjali s prebivalstvom, da bi ugotovili, če so morda potrebna izboljšanja obstoječih naprav.

skih zaporih v Bukarešti. Včeraj so ga smeli posetiti uradniki angleškega poslanstva. Ugotovljeno je, da so osebe, ki so imele Millerja 48 ur zaprtega, izvedle proti njemu zasliševanje tretje stopnje ter so ga pri tem tudi pretepale.

Zvišanje plač na Madžarskem

Budimpešta, 5. okt. AA (MTI) Madžarska vlada je na svoji včerajšnji seji sprejela več odredb gospodarskega značaja. Vlada je sklenila, da se zvišajo cene nekaterim poljedelskim proizvodom, da bi se tako dvignila poljedelstvo. Prav tako je bilo sklenjeno, naj se povišajo mezdje v industriji in rudnikih. Plače bodo zvišane od 7. oktobra naprej za 7%. Prav tako je vlada napovedala povišanje plač zasebnim uradnikom in državnim uradnikom z nižjimi plačami.

krila vso porabo olja v Sloveniji, ako bi vsi pridlovaleci buče, to se pravi tudi na biskupem Kranjskem, izkoristili bučnice v takšni meri kakor na štajerskem in Prekmurju. Dalje bi ne smeli izvažati bučnice in ne bučnega olja, temveč bi morali zalagati naše tovarne bučnega olja s tistimi količinami bučnic, ki jih zdaj vsako leto izvažamo.

Po uradni statistiki smo izvozili naslednje količine bučnic: leta 1937, 915.556 kg v vrednosti 2.868.090 din, l. 1938, 276.472 kg v vrednosti 890.206 din in lani 71.579 kg v vrednosti 242.325 din. Kilogram bučnic je bil povprečno 3 din. Izvoz je od leta do leta močno nazadoval, kar si lahko razlagamo s tem, da so nakupovanje bučnic prevzele štajerske tovarne bučnega olja, odnosno da so se med tem tudi ustanovile nove tovarne v drugih delih države. Največ bučnic smo izvažali leta 1937 in 1938 v Nemčijo, lani pa nismo v Nemčijo izvozili sploh nič. Lani je bila na prvem mestu po izvozu naših bučnic Italija.

Statistika nam ne pove, iz katerih pokrajin v državi smo izvažali bučnice, lahko pa trdimo, da pri izvozu bivša Kranjska sploh ni bila udeležena. Na biskupem Kranjskem se bučnice porabijo po veliki

za števinsko krmo, ali jih pa sploh zavržejo. Zato bi bilo potrebno organizirati nakupovanje bučnic na Kranjskem, da bi jih vsaj prodajali štajerskim tovarnam bučnega olja, če že ne pri nas nobene tovarne. Vsekar tako bodo cene bučnicam letos mnogo višje, morda po 3—5 din kilogram in prodaja bi bila pač dovolj donosna in bolj priporočljiva, kakor da kmetje porabijo bučnice za števinsko krmo. Na to je treba opozoriti prav zdaj, ko so buče dozorele in je čas za spravljjanje in sušenje bučnic. Kmetje je lahko tudi na prodajo počakajo, saj ostanejo posušene bučnice dolgo nepokvarjene.

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici

Fantovski odsek v St. Vidu je dobil razsežno občinsko zemljišče za 10 din letne odkupnine

Ljubljana, 5. oktobra. Veleposlanik Anton Codelli je prodal posestniku Silvestru Klunju, Lipičeva 2, parcelo v katastru, občini Udmat v izmeri 511 kv. m za 30.000 din, stavniku Leopoldu Brčljcu, Povšetova 48, pa parcelo v kat. občini Udmat za 50.000 din.

Posestnik Matija Veikavrh, Tomačevca 19, je prodal posestniku Ciki Anzin, Tomačevca 78, parcelo v katastru občini Stožice za 8000 din.

Občina St. Vid, zastopana po županu Karlu Erjavcu in članoma uprave Ivanu Vrhovcu in Janezu Jezeku, je oddala v zakup obsežno občinsko zemljišče Fantovskemu odseku v St. Vidu, zastopanemu po predsedniku Francu Jemcu in članu Marjanu Jelocniku. Zakupna pogodba je bila sklenjena za dobo 25 let s pravico, da Fantovski odsek zemljišče primerno ogradi in priredi za telovadnico. Dovoljena je odseku neomejena uporaba poti do parcele iz državne ceste mimo pročelja Zdravstvenega doma. Občina je dovolila, da se vse pravice v korist Fantovskega odseka zemljišča znova zavarovajo. Letna zakupnina znaša 10 din. Fantovski odsek bo uporabljal zemljišče za telovadbo, sport in prireditve. Če se Fantovski odsek razpusti, preidejo vse pravice v zakup Hranilnice in posojilnice v St. Vidu.

jene. Na štajerskem je več večjih in manjših tovarn (stakalnic) za bučno olje. Najbolj znane so Ivan Bežjak in Tomaž Kranjc v Framu pri Mariboru, Jerica Hochmüller v Mariboru, Oljarna d. d. v Središču, Albert Stiger v Slov. Bistrici in drugi.

Za vagon bučnega olja je treba približno 4 vagone bučnic. Zelo važni za živinorejo so odpadki, ki jih pridobivajo pri proizvodnji olja, tako zvali bučni kolči. Trgovci, ki dobavljajo tovarnam bučnice, si lahko pogodbeno izgovore vrnitev teh kolčev proti primernemu odbitku.

A. B.

Ljudska posojilnica je prodala posestnici in gostilničarji Franciški Razinger, Zagorje ob Savi 11, parcelo v izmeri 495 kv. m v katastru občini Gradsko predmestje za 61.875 din.

Posestnica Marija Kocjančič, Sadija vas 20, pošta Dobrunje, je prodala trgovčevici ženi Ani Novak, Štepanja vas 22, parcelo v katastru občini Sostro v izmeri 1440 kv. m za 24.000 din.

Posestnica Ana Šilar, St. Vid nad Ljubljano 52, je prodala čevljarskemu pomočniku Francu Kirnu in njegovi ženi Kristini iz Vižmarjev parcelo v katastru občini St. Vid v izmeri 1038 kv. m za 6228 din.

Zupna nadarba Ljubljanskega škofjskega patronata pri Devici Mariji v Polju, ki jo zastopa župnik Janko Kete, je prodala šolskemu upravitelju Ivanu Primožiču zemljišče v katastru občini Slape v izmeri 759 kv. m za 18.000 din. — Cerkev Slape, zastopana po župniku v Devici Mariji v Polju in po cerkvenih ključarjih, pa je prodala šolskemu upravitelju Primožiču 3 parcele v katastru občini Zadobrova v izmeri 599, 790 in 907 kv. m za 37.382 din.

Industrijska Ema Desnica, Maribor-Kosaki, je prodala svoji hčeri Sonji Maister nepremičnino v katastru občini Poljane za 50.000 din.

V Sloveniji je 700 slepcev

ki so večinoma odvisni od dobrote svojcev, podpornih društev in javne dobroteljske

Ljubljana, 4. oktobra. V teh hudih časih, ko se morajo zdravi in krepki naporno boriti za obstanek, prede se mnogo bolj trda tistim, ki jim je zla usoda ali nesreča vzela vid, saj je njih sposobnost v borbi z življenjem oslabiljena. Večna tema jih obdaja, ne vidijo zlatega sonca in ne zelenih trat, najbolj nesrečni so med nesrečniki.

Danes in jutri bodo šolski otroci in člani številnih dobroteljskih društev nabirali prispevke za slepe. Nabiralno akcijo je organiziralo društvo »Dom slepih« z »Društvom slepih« v Ljubljani. Pred dvajsetimi leti je bilo ustanovljeno to društvo, ki vsaj deloma lajša bedo in trpljenje slepih v Sloveniji. »Dom slepih« v bivšem Strahovnem gradu v Stari Loki skrbi za 40 slepcev, »Društvo slepih« pa ima okoli 150 slepih članov, vseh slepcev v Sloveniji pa je okoli 700. Večinoma so žrtve svetovne vojne, invalidi, ki jim je krogla prestrelila očesni živec in jih pahnila v trajno temo.

Eksistenčne možnosti za naše slepe so

zelo majhne, največ se jih bavi s pletarstvom in ščetarstvom, a zaslužek je v tej obrti skromen. Slepi, ki pride iz šole za slepe, kjer se je izučil pletarstva, potrebuje sredstev, da začne z obrtjo. Prav malo je slepih v Sloveniji, za katere skrbje primerno dobro sorodniki, vsi ostali so navezani na pomoč društev in javne dobroteljske. Okoli 10 odstotkov članov »Društva slepih« se peča z obrtjo, okoli 10 odstotkov članov ima trafike ali manjše trgovine, vsi ostali so odvisni od tuje pomoči. Od obstoja Kolmanove ustanove se lajša gorje slepcev s podporami te ustanove, letos dobiva 57 članov mesečne podpore od 80 do 160 din. Za plačevanje skromne sobice komaj zadostuje taka podpora, a slepi so skromni in bodo hvalenili tudi vsem tistim dobrim Ljubljancem, ki jim bodo danes in jutri z dinarjem olajšali težavno, za mnoge slepce skoraj obupno stanje.

Pomagajmo slepcem, trpinom, ki jih je življenjska usoda najbolj kruto zadel!

8 filmskega platna

— Kino Union: Zbogom, mister Chips. Film za filmske gurmane o življenju dobrega profesorja angleškega internata za dečke, ki je vzgojil več generacij in dosegel svoj življenjski ideal, da je bil tisočim dečkom vodja, učitelj in vzgojni oče. Gledamo vse mojstrsko zrežirane prizore, kakor bi čitali dovršeno oblikovan klasičen roman. Filmskih senzacij v filmu ni, tudi vsebina je našemu mišljenju nekoliko tuja, vživeti se je treba v nam odmaknjeni svet iz življenja angleške mladine in osebnih doživljanj glavnega junaka, dasi podobnih profesorjskih tipov z neskončno predanostjo svojemu vzgojnemu poklicu tudi pri nas v starih, dobrih časih ni manjkalo. Sodobniki bodo doumeli kaj je v bistvu »pedagoški eros«, ljubiteljski dovršenega filmskega oblikovanja v igri in režiji bodo navdušeni, posebno občudovanje pa bo žel glavni igralec Robert Donat zaradi svoje mojstrske od začetka do konca dograne igre.

Živilski trg

Ljubljana, 5. oktobra. Slabo vreme je danes zopet precej oviralo dovoz živil na trg. Zelenjave in sadja bi bilo mnogo več, na tudi izbira sadja bi bila večja. Vendar je zelenjave zdaj še vedno dovolj na trgu. Med kmetijskimi pridelki je še premalo krompirja. Perutninski trg bi danes ne bil mnogo bolj zalozen, četudi bi bilo lažje vreme. Nekaj več bi na bilo nedvomno napredaj na debelo krompirja in zelja na Sv. Petra nasipu.

Letos se seveda tudi dražje sadi kakor lani in zdi se, da je konzum precej manjši. Kmetije doslej še niso dovažali na trg toliko jabolk kakor prejšnja leta. Pri prodaji jabolk na kmetijskem trgu morajo biti tržni organi zelo pazljivi, ker se okrog kmetije vedno smukajo prekupevalci. Če n. pr. kmetica prodaja jabolka na drobno po 5 din, jih bo prekupevalec po 8 din. Posebno delavni so prekupevalci zjutraj, ko še ni posebnega prometa na trgu. Jabolka I. vrste ki jih na navadno prodajajo le stalni prodajalci sadja na trgu, so zdaj po 8 din kg. Jabolka II. vrste so po 5 in III. po 3 do 4 din kg. Razen jabolk je med sadjem zdaj največje napredaj sliv, ki so tudi sorazmerno nailegeše, po 6 do 8 din kg. Žalostno grozde se letos ni pocenilo izpod 3 din kg, najraje pa prosto celo po 16 din. Ceneje je le »rodje samorodno, smarnica in trahela, ki ga prodajajo Hrvatice in Belokranjci od 4 do 6 din kg. V primeri z zelo dragim krompirjem, moramo biti zadovoljni s cenami zeljnatih glav in kisle zelja. Kislo zelje je zdaj že na trgu po 3 do 4 din kg, med tem ko je bilo prejšnje tržne dni še po 5 din. Dovolj je napredaj tudi lepih zeljnatih glav v prodaji na debelo in drobno. Danes so prodajali lepo zeljnatu glavo po 85 par kg na debelo, odnosno po 40 parju glavo. Zdi se,

pretežno naloženih voz, neusmiljeno pretepajo. Živina zaradi slabih cest in potov že tako dovolj trpi, zato bi ji morali vzoriti bolj priznati. Konjem bi bilo treba nuditi več počitka ter kuroze in ovsa, pa bi lažje vlekli težke, s kamenjem in lesom naložene vozove.

Beležnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 5. oktobra: Placid in tov. JUTRI: Nedelja, 6. oktobra: Bruno

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Umirajoča pomlad
KINO SLOGA: Andy Hardy se ženi
KINO UNION: Zbogom mister Chips
KINO MOSTE: Poročno potovanje in Fanfare ljubezni

KINO SSKA: Ljubljence Oxforda

RAZSTAVA RIKA DEBENAKA V JAKOPICEVEM PAVILJONU odprta od 9. do 18.

RAZSTAVA SLIKARJA LJUBA RAVNIKARJA V OBERSNELJOVI GALERIJU na Gosposvetski cesti 3. Vstop prost
SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA III. BEZIGRAD deška prosvetna akademija ob 20. v telovadnici ob Tyrševi cesti
AKTIVNI PODOFICIRJI LJUBLJANSKE GARNIZIJE družabni večer ob 20. v zgornjih prostorih Trgovskega doma

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED VODSTVO PO DEBENAKOVIM RAZSTAVAM V Jakopičevem paviljonu ob 11. Vodi prof. Saša Santl

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Bakarčič, Sv. Jakobova trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murnayer, Sv. Petra cesta 78

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka ob 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Srbska ulica 7/L, telefon št. 36-41.

Opod sita

Gotovo drži, da nam težki časi, v katerih živimo, prinašajo marsikatero razočaranje, a nekaj je pri tem tudi dobrega. Če ne drugega, vsaj razgaljajo ljudi in nam jih kažejo take kakršni so. Pričujejoča zgodba potrjuje ljudsko govoricu o krvoresu in razkrinkuje gloriole nekega očeta. Vsak dan slišimo o znižanju in odbitkih pri mezdah, vsak dan se čuje o praznovanju, tudi ni redkost, da delodajalec odtrga uslužbencu nekaj dni zaslužka, ko je bil na orožnih vajah, a da bi šel trgovec z bel hišami in tovarno in si prisvojilo blago za eno obleko, ki je bila podarjena njegovemu uslužbencu, kaj takega gotovo še niste slišali. A glej, moč se še ni povsem pokazal. V uslužbenčevi obleki si upa bogat danes prav letem uslužbencu zaračunati naramnice, ki so še včeraj stale 20 din, reci in piši 42 din. Kaj pravite, gospod urednik, ali razgaljajo misli časi ljudi? Da, gotovo jih, toda ali danišne, da se je ta trgovec že do gola razgalil? Težko. J. K.

Iz Trbovelj

— Sportne vesti. Zadnja zmaga SK Amaterja v tekmi z Jesenicami je bila ena najjačih teh je s svojim rezultatom 5:0 vnovič domačemu nogometnemu prvaku pridobila par točk. Igra se je sicer vršila v skrajno slabem vremenu, med igro je nepregledna močna deževala, vendar je kljub temu tekma bila zelo dobro obiskana. Gledealec je bilo okrog 700 ter so vsi z zanimanjem sledili igri do kraja. Jeseniški gostje so bili vredni nasprotniki, vendar kljub vsem naporom niso mogli zmanjšati vidne premoči domačinov. Vsi igralci so v blatnem poljem terenu igrali z velikim poštrevnostjo, tempo igre se je večal nekoliko zavlekel, ker je bila žoga zaradi mokrote mastna in gladka. Moštvo Amaterja se je odlikovalo tudi tokrat po elanu, brzih in jakih napadih in hitri ter dobro zamišljeni kombinaciji ter dobri obrambi. Žoga je bila sicer med igro večkrat tudi na polju Amaterja in njegovim vratom, vendar so vse napade uspešno odbili domači branilci ter je bil zlasti tudi vratar na svojem mestu. Z zadnjim tekmom je Amater odnesel že peto zmago. V nedeljo 6. t. m. bo Amater začel letošnji jesenski ligaški turnir ter posledično igral na domačih tleh v tekmi s SK Željeznikarjem iz Maribora, bivšim prvakom slovenske nogometne podzve. Gostje se odlikujejo po tehnično prav dobri izvežbanosti ter so v odlični formi. Domačini se bodo morali dobro potruditi, da bodo pri nedeljskem srečanju zadržali svoje postojanke, kajti Željeznikar bo žilav nasprotnik ter bo Amaterju gotovo skušal odvzeti nekoliko točk. Trboveljsko nogometno moštvo bo sicer tokrat moralo nastopiti z nekaterimi rezervnimi igralci, toda naše sportno občinstvo kljub temu pričakuje, da bodo rudarski fantje tudi pri zadnjem srečanju rešili čast črnega revirja. Nedeljska tekma bo gostom nudila tudi prijetno presenečenje v obliki treh nagrad, ki bodo izrečane v polnusu. Vsak obiskovalec bo imel na svoji vstopnici označeno številko, ki bo veljala za žreb. — Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu s pričetkom ob 16. s predtekmo. Vabimo trboveljsko sportno publiko, da se zadnje jesenske tekme našega prvaka udeležijo polnoštevilo.

Iz Kranja

— Kino »Narodni dom« predvaja še danes in jutri ob običajnih urah krasen film »Sestra Angelika«.

— Krst jadranskega letala kranjskega Aerokluba bo jutri 6. oktobra. Spored svečanosti bo ob urah, ki so bile napovedane že zadnje nedelje. Vsem, ki je razvoju naše aviacije pri srcu, toplo priporočamo obisk prireditve kranjskega Aerokluba, ki bodo popoldne na Mokrici (Veliki hrib). Vstopnine ni, hvala za vse, kar bomo sprejemali prostovoljni prispevki.

— Kino v Strazišču nam pripravlja od 5. do vključno 7. t. m. dvojno presenečenje: prvič; krasne filme, kakor so: »Vest dr. Kildara«, »Zlobna žena« in »Deran«; drugič: trojni program.

— SK Bratstvo SK Kranj. Jutri ob 16. nastopita na kranjskem igrišču gorenskega rivala, katerih srečanja na zelenem polju so vedno predstavljala za kranjsko občinstvo posebnost svoje vrste. Leto sta obe moštvi v igri in na tabeli tesno skupaj. Največje vprašanje je, ali se bo SK Kranj s to tekmo rehabilitiral. Prihite pogledati! — Če bo lepo vreme, bo jutri zelo živahno tudi na stratišču, kjer priredi Kranjska strelska družina nadaljevanje strelskih tekem. Razpis tekem ostane isti kakor prej.

Jedilnega olja bi lahko imeli dovolj

Domača industrija bučnega olja bi lahko krila vso porabo olja v Sloveniji

Ljubljana, 5. oktobra. Ko je nastopila kriza v ljudski prehrani, najsi so jo povzročili navijalci cen ali so bili vzrok kakršnikoli, je začelo najprej primanjkovati jedilnega olja.

Ako bi v vseh pokrajinah naše domovine pridlovali toliko bučnega in solčnega semena, kakor na štajerskem in v Prekmurju in če bi tega pridelka ne izvažali, bi domača produkcija olja krila vse naše potrebe. Mislimo predvsem bučno olje, čeprav je produkcija tudi iz drugih oljarič, n. pr. iz repice, solčnic, maka itd., velika. Bučno olje je bilo doslej prava štajerska specialiteta, po veliki razmeri so se pa zdej spriznili z njim tudi mnogi drugi, ki ga prej niso uživali. Predsodki glede barve in okusa bučnega olja bodo nedvomno kmalu odpadli. Dokazano je, da bučno olje vsebuje polovico več maščobe kakor druga jedilna olja, zato je tudi poraba polovico manjša. Posebnega okusa bučnega olja se ljudje kmalu navadijo. Tako je postalo bučno olje zadnje čase že zelo priljubljeno tudi med številnimi Ljubljancami. Nekateri konzumenti naročajo bučno olje na štajerskem, ker ga ljubljanski trgovci nimajo vedno na zalogi.

Domača industrija bučnega olja bi lahko

Goriška Madona Rika Debenjaka

To delo našega mladega umetnika spada v Narodno galerijo

Ljubljana, 5. oktobra
Italijansko slikarstvo je doseglo v dobi umetnega preroda svojo kulminacijo, ki jo obkrožujemo predvsem v nešteto slikah in kipih nabožne vsebine. Slikarji so iz toge stilizacije in dekorativnosti zgodnje krščanske dobe in srednjega veka prešli v dobo naturalističnega slikarstva, ki je pa obenem tudi idealistično gledanje na naravni svet povzdignilo do vrhunca. Največji mojstri renesančne dobe so položili s svojimi deli temelj za religiozno slikanje, ki se po vsebini do današnjih dni bistveno ni izpremenilo. Tako je nastal v delih Rafaela Sanzija in njegovih sodobnikov in naslednikov tip Madone, ki se je v tej obliki zadržal v srcih vseh milijonov vernikov skozi pet zadnjih stoletij.

Tip Madone, kakor je udomačen v cerkvenem slikarstvu, nam predstavlja Mater božjo kot idealno lepo mlado žensko, večinoma temnolaso, oblečeno v meščansko ali plemiško nošo cinquecenta, obleko, ki so ji tudi barve tipizirane (rdeča-modra-bela) pri Mariji z Jezusom, ali belo-modra pri slikah brezmadežnega spočetja. Marija se nam na vseh teh slikah ne kaže kot sferična ali mistična prikažen, ampak kot žena z mesom in krvjo, a žena največje popolnosti, ki ji božanstvo odseva iz izraza njenega obraza in njenih kretanj.

Realistično gledanje na Madonin lik se stopnjuje s pomočjo kompozicije vseh slik. V katerih nastopa Kristusova mati v družbi s svetimi osebami njenega okolja in angeli, a tudi v družbi z navadnimi zemljani. Pri ljubljani Madoni, ki je v sliki Mati Božja družba z osebami slikarjevih sodobnikov, je našel v vsej tej dolgi dobri vrsti najpomembnejših interpretov. Povedlo bi predaleč, če bi hotel naštevati variante tega motiva, vendar bodi mimogrede omenjeno, da so nekateri slikarji, predvsem oni iz severnejših dežel poleg lokalizacije naslikanega dejanja lokalizirali tudi Marijin tip in njeno obleko. Zadnji ekstrem take lokalizacije predstavlja Madona z etnografskim oblečenjem, kakor jih Slovenci poznamo v slikah M. Gasparija.

Med slovenskimi slikarji — da preskočimo baročne in pobaročne večinoma priseljene umetnike, ki so delovali v naših krajih, sta bila pač brata Šubica prva, ki sta se lotila naloge slikanja Madone na resni in temeljit način. Tako smo imeli prišlo obkroževati na nepozabni veliki razstavi bratov Šubicev poleg drugih prelepih Janezovo Marijino kronanje in skico za Brezmadežno in Jurjevo rožniško Marijino obiskovanje, ki vse predstavljajo sicer popolnoma samostojno dobo naših velikih umetnikov, a pri tem vendar tradicionalno naslonitev na klasične vzore v tipih, oblačilih in kompoziciji. Tako nam n. pr. primerjava Janezo-

ve Brezmadežne z Muriljevimi svetovnoznanimi slikami iste vsebine kaže značilen primer vpliva klasične na naša slovenska mojstra.

Večstoletni preokret slikarstva z nastopom impresionizma, ki je začel zrušiti večstoletno stavbo slikarske tradicije, slikanju cerkvenih slik ni bil naklonjen in kar je v tej dobi nastalo, pomeni kompromisno rešitev takih nalog. Povojnno vrenje je našlo končno v bratih Kraljih umetnika, ki sta na svojevredstven način iskala novega izraza v nabožnih motivih. Drugačno pot je izbral Slavko Pengov, ki se je v svojih delih z močno naglašeno dekorativno platjo pridružil novim slikarjem, ki hočejo nove slikarskotehnične pridobitve prilagoditi tradicionalnemu okusu vernikov. Slikarjev, ki so se samo izjemoma lotili podobnih nalog, ne omenjam.

Zanimivo je vsekakor, da se je našel v naših dneh zastopnik mlade slikarske generacije, ki je v svoji študijski dobi na izredno temeljit način prestudiral čisto slikarski pokret — ekstremistično iskanje sodobnih slikarjev ga ni ogrelo, zato je njegova narava preveč lirčna — moderne umetnosti, a je vendar čutil potrebo, da se vrne pri slikanju svoje Madone k načinu romanskih klasikov.

Ko se je za časa svojega bivanja v Parizu na dan naslajal na nedosežnih louskih umetninah, so ga vedno bolj privlačevala dela Lionarda, P. Veronesa in Murilla. Gotovo je cele dni stal pred Murillovim »Marijinim rojstvom« in pred »Brezmadežnim spočetjem«, a gotovo tudi pred njegovim »Prosiščkom« ter si je natančno ogledal kompozicijske in tehnične posebnosti teh umetnin. In tako je končno v njem vzrasel sklep, da naslika sam veliko sliko Madone.

Izbral si je po dolgem premišljevanju snov, v kateri je poleg pobožnega odnosa do krščanskega simbola ljubezni izrazil tudi občutje povezanosti Slovencev do onega kosčka zemlje, na kateri je zagledal luč sveta. Mati božja je z malim Jezuskom prišla v njegovo domovino ter je prisledila k slovenskemu kmetu, ki je ravnokar svoji hčerki in svojemu sinčku podal skledo z mlekom. Gostoljubni oče je takoj postregel Mariji in njenemu božjemu Sinu. Mariji ponuja kot sin vinorodnega kraja čašo vina in kos kruha, a Jezusček je že prisledil k otrokoma ter zajema z žlice iz skledice. V ozadju je naslikano na pol suho deblo mogočnega hrasta, ki ga je strela raztreščila, a ga ni mogla uničiti. Nov poganjki klijajo iz starega debla. Malo znamenje na drevesu simbolizira pač pobožnost slikarjevih sorojakov. Še bolj konkretno je poudarjena slikarjeva domovina s pogledom na območje Kanala s svojim dalječ znanim dvočlunim mostom. V ospredju nam tihožitje s košem, vrčem in motiko ponazarja rodovitnost slikarjeve domovine.

V kompoziciji se je slikar držal norme renesančnih umetnikov ter je vse osebe razpostavil v trikotni skupini. Da se izogne simetriji, je razdelil s poševno postavljenim hrastovim debelom vso gnoto osredja v dva neenaka dela. Marijina glava in njeno oprasje se svetlo odražata od temnega neba, nasprotno pa je kmetova glava temna v primeri s svetlim delom raznega ozadja.

V tehniki posnema slika dela starih slikarjev in mogla bi v tem pogledu najti vplive od Lionarda do Murilla. Da je slikarju uspelo naslikati sliko v tej tehniki z uporabo večkratnih lazur brez »izmučenja« posameznih partij, da je znal nadalje prav odlično podati materialne posebnosti zemlje, neba, trave, obleke in inkarnata, to prida ob Debenjakovem virtuosnem obvladovanju slikarske rutine. Moram reči, da njegova sposobnost slikanja v tako različnih načinih — primerjati je treba s to sliko druge pastozne, zopet druge skoraj poantilirane slike — napravi več vtisa, kakor delo katerega slikarja, ki se skozi desetletja ponavlja v istih motivih in v isti tehniki. Priznam pa, da se take vrste slikar na tej edini lestvi lahko — absolutno vzeto — povzpne do višje stopnje.

Ne spuščam se v ocenjevanje umetniške dognanosti Debenjakove Goriške Madone, saj delo še ne predstavlja vsi umetniškega delovanja razmeroma še mladega slikarja. Zdelo se mi je pa, da je potrebno opozoriti na veliko nalogo, ki se je lotil slikar takega talenta in takega znanja, kakor je Riko Debenjak, tudi sicer občinstvo. Zato mi boste gotovo oprstili g. urednik, če sem to razpravo morda bolj raztegnil, kakor ste želeli.

Saša Šantel

Po našem mnenju spada taka slika kakor je Debenjakova Goriška Madona v javno zbirko, v našo Narodno galerijo. Prepričan sem, da v tem mnenju nisem osamljen, saj imamo Slovenci razmeroma malo slik te vrste, ki bi v toliki meri zaslužile odgovarjajoče mesto v Narodni galeriji, kakor ta. Ali se res med nami ne bo našel nekaj mecenov, ki bi Goriško Madono odkupili za Narodno galerijo? Apelliramo na naše zavarovalnice, naj porabijo to priliko in položijo svoj obolus na oltar naše kulture. Upamo, da naš apel ne bo naletel na gluha ušesa.

priznanje!

K temu naj omenimo, da je g. geometer Skuk letos spomladaj rešil življenje radeškemu trgovcu Antonu Golobiču z Njivic in njegovemu sovovniku na motokliku. Tudi tedaj se je izprehajal med odmorom. Ne nadoma se je tik njega na isti progi med premikanjem prevrnil železniški voz in padel na 5 do 6 m niže ležečo cesto, kamor je padel tudi brozjavni voz z žicami. V istem času je z vso naglico izza ovinka privozil motoklikist g. Anton Golobič, katerega je spremljal na zadnjem sedcu še neki predeležec tovarne »Petar iz Radeč«. G. Skuk je opazil pretečo nevarnost. Stopil je na sredo ceste in mahal prihajajočemu motoklikistu, naj se ustavi. V zadnjem trenutku, ko se je bil g. Golobič že zapletel med brozjavne žice, je ustavil in se g. Skuku zahvalil, da ga je rešil gotove smrti. G. Golobič in njegov spremljevalec sta se tako prestrašila, da se dolgo nista mogla pomiriti. Venomer sta pripovedovala, da ju je rešil kakor angel varuh gotove smrti samo g. geometer Skuk.

Izlet v dežju in snegu

Ljubljana, 5. oktobra
V petek ni bilo napovedanih bistvenih sprememb vremena. Zato smo se odpeljali v soboto popoldne izpred evanjske cerkve z avtobusom preko Skarjuče, Vodic v Cerklje. Le enkrat je pogledalo dremavo jesensko sonce preko ravnine za smarno goro. Izstopivši v Cerkljah, smo se zaman ozirali po cilju izleta in po sosednjih planinah, ki so bile zavite v temnomodro meglo. Sicer je pa bila pot prijetna. Vročine ni bilo in pri Sv. Ambrožu nas je gospodar vprašal po svetovnih novicah, s katerimi mu je tovaris Jozur temeljito postregel. Na obeh planinah seveda ni bilo več življenja. Življenje so se odgnali v dolino. Megla je postajala vedno gostejša in ko smo se bližali koči, je bil že mrak, tako da sem moral paziti na prednika, če sem hotel obdržati pravo smer. V koči smo našli dva izletnika. Eden, Zagrebčan, urednik, prvovrstno opremljen, je v petek ponoči še opravljal službo ter se potem odpeljal na petndnevni dopust v Kamniške planine.

Ze med večerjo nas je oskrbnica presenčila z novico, da lije zunaj kakor iz škafa. Veseli smo bili, da smo pravočasno prišli do koče, katere toplo gostoljubnost ve pravi turist visoko ceni. »Planinske koče so blagodat (slav.)«, je vzklilni turist iz Beograda letos v Aleksandrovo domu. V spalnici nas je zazibala burja, ki je tulila z vso besnostjo okoli koče. Ko je tovaris zjutraj odprl okno, je vzklilni: sneg, se oblekel in odšel na vrh Kravca s »policimano marelo«. Zagrebčan je hotel na vsek način čez Gorenjo do Čojsove koče, na Grinovec in dol na Čiško kočo. Le s težavo smo mu zblili ta načrt iz glave, oskrbnica in ostali. Nekaj časa je pregledoval knjižnico, potem

Šesti in najboljši film popularne družine sodnika HARDYJA!

Mickey Rooney,
Lewis Stone,
Cecilia Parker,
Fay Holden,
Ann Rutheford,
Helen Gilbert.

Andy Hardy se ženi

Metrofilm — ki je napravil Mickey Rooneya najpopularnejšim zvezdnikom sedanjega časa!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri; jutri v nedeljo ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. — KINO SLOGA, tel. 27-30. — PREMIERA DANES!

pa poravnal račun, se poslovil in vrnil čez Kamnik v Zagreb. Po skrbno in okusno pripravljenem kosilu smo se vrnili v dolino. Snežilo je še vedno. Prve stopnje, ki smo jih naredili, so nas spominjale na božične dneve. Le malo so se še poznali sledovi obeh turistov, ki sta se že dopoldne vrnila v dolino. Snega je padlo toliko, da je zamadel kamenje in skale. Hodili smo prav za prav po mehkih. Srečali smo niže domačina, ki je šel v »bajto« pogledat ter je potrdil, da leži sneg do Sv. Ambroža. Na to smo bili najbolj radovedni, kako se izkazala »prelomna črta«. Ne rečem, da ni

bilo lepo sneg gaziti; veseli smo pa le bili, ko smo prišli zopet na »szeleno«, ker se nam je zdela bela odeja le prezgodnja. Malo nad cerkvijo namreč je bila potegnjena črta, po potih je žuborela voda, pota so bila omeščana in tako smo prišli v rahlem dežju v Cerklje. V vasi so narasli potoki in hudourniki, prave veslice.

Ko sem srečaval v ponedeljek znanca v mestu, ki so tožili, da jih zebe in je eden ali drugi pripomnil: najbrž je v planinah zapadel sneg; sem veselo odvrnil: da, včeraj sem ga gazil na Kravcu, kar se jim je zdelo zanimivo.

Vprašanje nabave šolskih knjig in zvezkov Socialno šibke družine z velikim številom otrok je treba razbremeniti skrbj za šolske potrebsčine

Ljubljana, 5. oktobra
Ob začetku šolskega leta povzroča mnogim očetom največ skrbi nabava učnih knjig in zvezkov za šoloobvezne otroke. To finančno vprašanje je posebno občutno pri nižjih nameščencih in slabše plačanih delavcih, ki imajo po tri in še več solarjev. K temu se pridružuje še stalno menjavanje predpisanih učnih knjig, tako da te vse prekmalo zastare. Vse to so posebno v današnji dobi izredne draginje zelo važna vprašanja, ki kar kričijo po rešitvi.

Rešitev tega problema je možna. V nekaterih občinah vlada zelo dober občljad, da nabavlja krajevni šolski odbor za vse učence svojih šol knjige, zvezke in druge učne pripomočke iz skupnih virov. Tako ima vsak otrok že prvi šolski dan na razpolago vse, kar potrebuje za uspešno šolsko delo. Ta način skupne preskrbe otrok z učili je zelo pravičen, ker so tako tudi bogatejši in oni z malo otroki, posebno pa še oni stan moških samcev, ki se v imenu naroda lasti veliko oblast in pravico vtiikanja in odločanja v šolskih zadevah (kajne, gospod Janez!), dovedeni v možnost, da šolo in revno šolsko dečo po zdravem ključu socialno pravične obdavčitosti podpirajo in sovdružujejo tudi v materialnem pogledu. Zato bi bilo zelo upravičeno, da bi starši šoloobveznih otrok storiili preko svojih društev »šola in doma« potrebne korake, da bi

v bodoče vse občine odnosno vsi krajevni šolski odbori nabavljali knjige in druge šolske potrebščine za vso dečo. Ze sedaj je treba storiti vse korake, da se v proračunih zagotove za to potrebne vsote.

Za strošne otroke je dolžna nabaviti knjige in druge potrebščine banovina, zato naj bi krajevni šolski odbori v zadostni meri zahtevali, da se vsem tem nabavi dovolj učnih sredstev in se jim tako omogoči uspešno sodelovanje pri šolskem pouku.

Posebno v današnji dobi, ko mnogim družinam primanjkuje denarnih sredstev za najnujnejšo dnevno prehrano in za nabavo neogibno potrebne zimске obleke in obutve ter kuriva, je treba storiti vse in poiskati vsa razpoložljiva socialna sredstva, da v nobenem primeru ne ostane noben otrok brez neogibno potrebnih učil. Družine socialno nižje stoečih slojev, ki so obdane z velikim številom otrok, je treba razbremeniti teh skrbi, a otrokom moramo omogočiti uspešno šolsko pripravljjanje za življenje.

Vprašanje zase je pogosto menjavanje predpisanih učnih knjig. Šolske knjige ne smejo biti nikdar smoter dobre kupčije in lahkega zaslužka raznih avtorjev, ki se pri odobrenju in forsiranju svoje knjige poslužujejo vseh mogočih — tudi nedovoljenih — sredstev.

... za sokolskim praporom

Ljubljanskemu sokolstvu!

Pred nami je obletnica tragične smrti Viteškega kralja Mučenika. Tudi letos se bomo poklonili spominu velikega Kladivarja Jugoslavije. Te spominске svečanosti se bodo vršile po sklepu meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev na dan obletnice smrti, v sredo dne 9. oktobra na naslednji način:

1. pri vseh ljubljanskih sokolskih društvih naj se vrši ob 19. uri spominiski govor pred vrsto ob udeležbi vseh telovadnih kategorij in ostalega članstva;
2. ob 20. uri se bo poklonilo odposlancu ljubljanskega sokolstva pred spomenikom kralja Zedinitelja v Zvezdi, kjer bo položilo spominiski venec in cvetice;
3. sokolska mladina naj pohiti v teku 9. oktobra pred kraljev spomenik v Zvezdo, kjer naj položijo kitiice cvetic;
4. na ta spominiski dan naj sleherni član sokolske organizacije prispeva po svojih močeh v socialni fond (za božičnico siromašne sokolske dece) svojega društva. Zdravo!

MEDDRUŠTVENI ODBOR LJUBLJANSKIH SOKOLSKIH DRUŠTEV

9. oktober na Viču

Viškemu sokolstvu in narodnemu občinstvu

Vič, 5. oktobra
Sestit se bo 9. oktobra obnovil tisti bolesni in turobni dan, ko nam je pred 6. leti zločinska roka plačanega morilca umorila najdragocenejšo življenje velikega Jugoslavena in Sokola blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Sestiti se nam bodo v boli in tuži krčila naša srca ob spominu na Njega, ki je bil naš veliki zaščitnik in podpornik. V spomin na nepozabnega vladarja in Sokola smo na Viču prvi postavili na pobudo našega Sokolskega spomeniku kralju mučeniku, ki je bil prvi po strašni marsejski tragediji. Vsako leto se zbiramo na žalostni 9. oktober pred Njegovim spomenikom, da počastimo Njegov spomin in da obnovimo v svojih srcih in dušah Njegovo zadnje naročilo »Čuvajte mi Jugoslavijo!«

Tudi letos ob šesti obletnici tragične smrti Viteškega kralja bomo imeli pred spomenikom na Glincah žalno spominisko svečanost, ki bo v sredo, dne 9. oktobra ob 19.15. Pred spomenikom bosta združena pevstva zbora viteškega Sokola in Edinosti zapela dve žalostinki, v kratkem pietetnem govoru se bo spomnil nepozabnega kralja viteza in mučenika starosta br. P. Borštnik, nakar bomo položili pred spomenik vence in prižgali lučke in ponovno prisegli da bomo čuvali Jugoslavijo močno in ujedinjeno svojemu mlademu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II.

Na to spominisko svečanost bratsko vabimo vse sokolsko članstvo, naračaji in

deco ter viško narodno javnost, nai se nam pridružijo in z nami počasti spomin na nepozabnega velikega kralja in Sokola.

Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Zdravo naš mladi kralj Peter II!

Viški Sokol

— Sokol Ljubljana-Siska prredi v nedeljo dne 6. oktobra t. l. tekmo v streljanju z malokalibersko puško za naračaji in članstvo s pričetkom ob 9. uri na letnem telovadišču oziroma telovadnici. — Vabimo članstvo in naračaji, da se tekme polnoštevilno udeležijo. Zdravo!

Sokolsko društvo Ljubljana - Moste. Društvena uprava sklicuje izredni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 13. t. m. ob 10. dopoldne v kinodvorani. Na dnevnem redu je zelo važna točka o zgraditvi nove telovadnice. Vabimo vse članstvo, da se polnoštevilno udeležijo tega zborovanja. Redna telovadba vseh oddelkov se prične v ponedeljek 7. oktobra v telovadnici osnovne šole na Zaloški cesti po tem vrstnem redu. Ponedeljek ob pol 8. do pol 9. za članice in ženski naračaji, torek ob 8. do 9. člani in moški naračaji, sreda od šestih do sedmih ženska deca, od pol 8. do pol 9. članice in ženski naračaji, četrtek ob 6. do 7. moška deca in v petek ob 8. do 9. člani in moški naračaji. Vpisovanje telovadnega članstva je vsakokrat pred telovadno uro do konca tega mesca. Pozneje se telovadno dečstvo ne bo več sprejemalo za letoš. Za ostalo članstvo posluje društvena pisarna vsak petek ob 7. do 8. ure v društveni sobi. Zdravo.

Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad priredi danes ob 20. uri v svoji telovadnici ob Tyrševi cesti deško prosvetno akademijo s pestrnim sporedom. Za članstvo udeležba obvezna, starši in prijatelji naše deče vlijudno vabljene. Zdravo! — Uprava.

Iz Krškega

— Odlikovanje. Šef katastrske uprave, višji katastrski svetnik g. Josip Ba j t, je bil za vestno delo odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. — Vrlemu naprednjaku k odlikovanju iskreno čestitamo!

— Postajo in občinsko hišo prenavljajo. Postajno poslopje postaje Videm-Krško, ki je bilo nujno potrebno popravila, so pred kratkim pričeli popravljati. Medtem ko so streho že lani popravili, so sedaj začeli z adaptacijo vseh prostorov in zunanjih zidov, tako da bo dobilo poslopje prav čedno obliko. Tudi mestno hišo v Krškem so te dni prebrelli. Saj pa je bilo njeno zunanje lice prej v sramoto mestu kakor pa v ponos. Svojo hišo bo prebrelli tudi g. Milan Tuma, ter so se dela že začela. Seveda bi bilo potrebno še več takih popravil v mestu, če hočemo uživati glas tujskoprometnega mesta na dostojni višini.

Astrologi o oktobru 1940

Mnogim sovražna konjunkcija Saturna in Jupitra, katere učinek bo trajal do aprila 1941

Ljubljana, 5. oktobra
Skoraj natančno v sredini oz. ezdja Bika sta v tesni konjunkciji planeta Saturn in Jupiter. Ta konstelacija je sovražna vsem, ki so rojeni med 1. in 10. februarjem, 1. in 10. majem, 1. in 10. avgustom ter 1. in 10. novembrom. Vsem v tem času rojenim sta zdaj Jupiter in Saturn v sovražnem aspektu do Sonca, kakor jim je stalo ob rojstvu. Zaradi tega jim pretiio odtujevanje, pravde, ločitve, difference s tovarisi in kompanjoni, konflikti v zakonu, težave v odnosih do predpostavljanih in do avtoritete, denarne izgube, sovraštvu itd. Tudi zdravje je v taki konstelaciji vedno prizadeto.

Kdor se je od prizadetih že treniral v valovih usode, bo držal in premagal vse težave in skrbi. Sicer pa so se začele težave za vse prizadete že v juniju in bodo trajale do aprila 1941. Ako prizadeti niso do svojih krepkega značaja in dovolj močni v svojem hotenju in odločni v prizadevanju, pa sklepajo med junijem 1940 in aprilom 1941 zaroke, poroke, kakršnekoli pogodbe,

ali če se lotijo katerega novega podjetja, ki naj bi bilo trajno, naj pazijo. Da ne grade na pesku. Vse to velja tudi za tiste, ki imajo v osebnem horoskopu Sonce Saturna in Jupitra v medsebojnem nasprotju že ob rojstvu.

Ker sta si Venera in Merkur v prijateljski vstavi v teku oktobra 1940, je ta planetna baza zelo ugodna za vse umetnike in za znanstvenike. Ugoden je čas tudi za korespondenco, obiske, zabave, krajsja potovanja, za kupčije s toaletnimi potrebščinami in manufakturo.

Možno pa je seveda, da konjunkcija Saturna in Jupitra, ki je tako dolgotrajna zaradi tega, ker se Saturn pomika po svoji poti zelo počasi, ne grozi vsem, ki so rojeni v zgornj nastetih mesecih, enako nevarno. Ostali planeti in njih medsebojne konstelacije lahko omilijo neharmonični učinek konjunkcije. Samo osebni horoskop pa lahko pove vsakomur, kako se imajo zanj te stvari v teku tega in sledečih mesecev.

Skale padajo na železniško progo Višji kontrolor geometer g. Anton Skuk preprečil železniško katastrofo

Radeče, 4. oktobra.
Savska soteska od Radeč do Zidanega mosta je precej ozka. Hrib Čelovnik se zelo strmo dviga nad železniško progo. Povsod strle nad njo velike skale, ki se kaj rade zvale na progo ali cesto, kar se je že večkrat pripetilo. V zadnjem času smo imeli precej dežja, ki je razmočil razpoke v skalah, da so se utrgale in zdrvele v dolino.

V ponedeljek se je kakor običajno izprehajal med opoldanskim odmorom ob radeški postaji višji kontrolor, geometer drž. železnice g. Anton Skuk z Zidanega mosta. Ob 14.05. neposredno pred prihodom zagrebškega brzega vlaka na Zidani most, je opazil, kako se rušijo velike skale s Čelovnika in drve s silnim truščem po pobočju na železniško progo. Velika skala je udarila na parapetni zid. Od tod se je valila preko železniške proge, podrla železniško ograjo in padla na stanovanjsko poslopje ljubljanske Ljudske posojilnice, v kateri ima g. Ludovic Medved gostilno. Sunej je bil tako silovit, da je skala podrla obok kuhinje in ves omet. K sreči ni bilo ta čas nikogar v kuhinji. Sicer bi bil v njej nedvomno našel smrt.

Mnogo skal je ostalo na progi. G. Skuk, ki je tedaj zasilal signal, da prihaja brz vlak iz Zagreba, je naglo stekel na progo in pričel sam valiti skale s proge. Kljub pozivu, mu bližnji ljudje niso hoteli pomagati, kar je vse obsojno vredno, zlasti če pomislimo, da bi bil moral vsak trenutek privoziti brz vlak. Da bi se še nadalje prekekal z ljudmi, mu ni kazalo. Hotel je že teči naproti brzemu vlaku ter ga ustaviti. Toda kaj, če bi strojevodja ne opazil njegovega mahanja? Zato je sam naglo odstranil skale in grušč s proge, kar se mu je še pravočasno posrečilo. V naslednjem trenutku pa je lahko nemoteno vozil po očiščeni progi brz vlak.

Potniki, ki so se peljali s tem brzim vlakom, se morajo zahvaliti le geometeru g. Skuku, da jih ni doletela nesreča. Če pomislimo, da so ležale sredi proge težke skale in grušč, v katere bi bil brz vlak skoraj gotovo zavozil z vso silo in da je tod proga kakih 5 do 6 metrov visoko nad strmim bregom ceste in Save, ki lahko mislimo, da bi bila katastrofa neizbežna. G. geometer Skuk zasluži za svojo požrtvovalnost in trud, s katerim je preprečil katastrofo brzega vlaka, javno pohvalo in

Bliža se
prvo žrebanje državne razredne loterije

Srečke

kupite še danes v

ZADRUŽNI HRANILNICI

v Ljubljani — Dalmatinova ulica 6

DNEVNE VESTI

— **Vloga Slovenskega avtomobilskega kluba o omejitvi motornega prometa.** Slovenski avtomobilski klub je že danes, čim je bila objavljena nova uredba o časovni in krajevni omejitvi motornega prometa, odposlal ekspresno v Beograd trgovinsko-bančni 6.620.000 din posojila, pri Hranilnici državne banovine 10 milijonov din, pri Borzi dela 3 milijone, pri Poštni hranilnici 15 mil in Narodni banki 30 milijonov, skupno torej 64 milijonov din. Posojila so kratkoročna. Obresti so nizke, 1–5%. Banovina je zaprosila še za več posojil, do skupnega zneska 100.000.000 din.

— **Gospodarski stiki med Jugoslavijo in Nemčijo.** »Kölnische Zeitung« poroča iz Beograda, da je govoril državni tajnik dr. Landfried na družabnem večeru beograjske mestne skupine nemške narodno-socialistične stranke in delovne fronte o nemško-jugoslovenskih gospodarskih pogajanjih, ki jih je vodil sam. Med drugim je dejal, da gre v prvi vrsti za odstranitev vseh nenaravnih zaprek. V tem pogledu je bil dosežen precejšnji uspeh. Nemška marka je zdaj trdnjeja od zlata in Nemčija po pravici zahteva, da postane marka vodilna valuta v novi Evropi. Nemško in jugoslovensko gospodarstvo sta morala upoštevati sedanje razmere in zato ni bilo mogoče tečaja marke takoj zvišati na dolarsko bazo, temveč sta se začelo zadovoljiti s srednjim tečajem. Da se prepreči škodljive posledice za jugoslovensko gospodarstvo življenja, je Nemčija pristala na to, da dovoli poedinim jugoslovenskim uvoznikom daljšo prehodno dobo, ki se bo po potrebi še podaljšala.

— **Mednarodna razstava umetniške fotografije v Zagrebu.** Danes je bila v Zagrebu svečana otvoritev VIII. mednarodne razstave umetniške fotografije, na kateri sodeluje 13 držav z nad 400 lepimi umetniškimi fotografijami. Najmočnejše so zastopane naša država, Sovjetska Rusija in Italija. Posetniki razstave imajo na državnih železnica polovično vozino. Razstava bo odprta do 28. t. m. dnevno od 9. do 18. Ugodna nemška revija »Photografische Rundschau«, ki izhaja že 70 let v Berlinu, je posvetila oktobrsko številko zagrebški razstavi.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM

V SISKI, telefon 41-79

Ljubljence žena — življenje študenta na vseučilišču v Oxfordu

Ljubljence Oxforda

V glavni vlogi: ROBERT TAYLOR
Predstave: danes ob 14.9. uri, jutri ob 3. 5., 7. in 9. uri in v ponedeljek ob 14.9. uri

Prihodni spored (v soboto 12. X.):
Šestnajstletniki

— **Priprave za proslavo 700-letnice Zagreba.** Poročali smo že, da se pripravljajo na proslavo 700-letnice svoje avtonomije. 18. decembra 1942 bo 700 let odkar je postal Zagreb avtonomno mesto. Svoj pomembni jubilej proslavljajo Zagrebčani z velikimi kulturnimi prireditvami. Gornji grad in Kaptol bosta preurejena tako, da bosta imela za proslavo lice nekdanjega Zagreba.

— **Pred sestankom jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora.** Čim bo jugoslovensko nemški stalni gospodarski odbor končal svoje delo, se sestane na jesensko zasedanje jugoslovensko-italijanski stalni gospodarski odbor. Sestati bi se bil moral že letos v juliju. Sestanek bo najbrže v Beogradu.

Jutri popoldne od 3. do 7. ure
otvoritev plesnih vaj
Sokola Ljubljana Zgornja šiška

— **Posvetovanja zastopnikov usnjarske industrije.** V Zagrebu je bilo večeraj posvetovanje zastopnikov usnjarske industrije. Po daljši debati je bilo ugotovljeno stališče usnjarske industrije, da je treba izdati ukrepe za promet s sirovimi in ustrojenimi kožami, veljavne za vso državo. Uvede naj se prisilno poslovanje s kožami in ustanovi organizacija za reguliranje prometa s sirovimi in ustrojenimi kožami po enotnem načelu za vso državo.

— **Da nam ne bo treba več uvažati soli.** Najstarejša solarna obala naših jadranskih obal je na otoku Pagu. Imela je vse pogoje, da se razvije v najmodernejšo podjetje, toda v njej se dela še vedno na primitiven način. Zato so delavske ustanove pokrenile akcijo, da se ta solarna modernizira. Soli bi lahko pridobivali doma dovolj, da bi jo nam ne bilo treba uvažati, temveč bi jo lahko še sami izvažali. Toda na tem polju nismo storili doslej tako rekoč nič.

— **Uredba o kontroli uvoza bombaza.** Uredba o kontroli zunanje trgovine pooblašča trgovinskega ministra, da izda točnejše določbe o uvozu odnosno izvozu kontroliranih predmetov. V ministru je večina teh navedb že pripravljena. Izdelan je tudi že osnutek uredb o kontroli uvoza parafina, bombaza in bombaznega prediva.

— **Pšenice in moke letos ne bomo mogli izvažati v Nemčijo.** Gospodarska poiznanja z Nemčijo v okviru rednega jesenskega zasedanja stalnega jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora se bližajo h koncu. Urediti je treba samo še nekatera manjša vprašanja. Glede preferencialov je nemška delegacija sporočila naši, da v bodoče ne bomo mogli več reflektirati na nje. Ob koncu marca 1941 bodo predvsem ukinitelj, čas dotlej se bo na smatral za prehodno dobo, ko se bo moralo naše tržišče prilagoditi brezpreferencialnemu sistemu. Glede na slabo letino v naši državi in na težko s prehrano prebivalstva je vzel nemška delegacija na znanje, da letos ne bomo mogli izvažati v Nemčijo pšenice in moke.

— **Samo dva brezmesna dneva.** Ministrski svet je izdal uredbu o izpremembi uredb o varčevanju z življenjskimi potrebščinami. V bodoče bomo imeli samo dva brezmesna dneva in sicer v četrtek in petek, ko bo prepovedana vsaka prodaja svežega govejega, telečjega in svinjskega mesa.

— **Sarajevo brez železniške zveze.** V vasi Lujpljanici se je pripetila v četrtek ponoči težka železniška nesreča. Ko je vozil tovorni vlak v hrib, se je nenakrat odtrgalo sedel vagonov in zdrvelo nazaj. Drveči vagoni so udarili v stoječe vagon v dolini in vsa proga je bila nenakrat zatrpana. Promet so morali ustaviti. To je severna proga proti Sarajevu. Promet je bil na ustavljen tudi na južni progi Sarajevo-Mostar in sicer zaradi poplav.

— **Da popravimo storjeno krivico.** V ponedeljek, 23. septembra smo v članici pod naslovom »V vlaku aretirana« poročali, da je bil aretiran bivši čevljar Matevž Avsenek, pristojen v Naklo in da so orožniki našli pri njem nekaj nedvomno ukradenih predmetov. Matevž Avsenek naj bi se bil pajdašil z drugim aretirancem Francem Poženelom iz Ljubljane. Naknadno smo pa zvedeli, da se je Avsenek v nedeljo jutraj peljal domov v Naklo, pa je v Mednem stopil v vlak istočasno s Poženelom. Le ta je navezal z njim pogovor in Avsenek mu je povedal, da je doma iz Naklega in da živi v Gameljnah. V podoben pogovor z njim se pa ni spuščal. V škofji Loki ga je pozval detektiv iz vlaka. Na postaji je že čakal orožnik in odvedla sta Avseneka v postajno poslopje k zaslišanju. Detektiv je preiskal njega in Poženela v čakalnici, potem ju je pa ukinil in odpeljal v Ljubljano v policijske zapore. Avsenek je imel pri sebi zrcalo, glavnik, robc in nekaj drugih malenkosti. Zaprt je bil do torka jutraj, potem so ga pa izpustili, ker se je izkazalo, da je nedolžen. S sodiščem se nikoli ni imel nobenega opravka.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, od časa do časa bo rahlo deževalo. Večerja je deževala v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 29, v Sarajevu in Dubrovniku 25, v Splitu in Kumboru 24, v Mariboru 23,6, v Zagrebu 22, na Rabu 20, v Ljubljani 18,6, na Visu 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,4, temperatura je znašala 12,0.

— **Na 18 let robije obsojen.** Včeraj je bil v Celju pred senatom okrožnega sodišča obsojen na 18 let robije in trajno izgubo častnih pravic, po prestani kazni pa ga bodo oddali v prisilno delavnico za 5 let, 25-letni Fr. Knez, pajdaš zloglasnega ustreljenega razbojnika A. Rogana. Knez se je moral zagovarjati za številne zločine, rope in vlobe. Zaprli so ga letos 4. junija.

— **Otrok podlegel poškodbam.** Poročali smo, da so pred dnevi pripeljali v bolnico dveletnega Janezka Šušterja, posestnikovega sinčka iz Zadobrove, ki se je igral z vžgalicami in dobil hude opekline po vsem telesu. Otroku so v bolnici sicer na vse načine lajšali gorje, toda življenja mu niso mogli rešiti in včeraj popoldne je ubogi Janezek po hudih mukah umrl.

— **Žrtve nesreče in pretepa.** Alojzij G., 45letni plesarski pomočnik, in Leopold S., po poklicu tudi plesarski pomočnik, sta bila sredi v družbi na Zaloški cesti, med katero je nastal prepri. Med prepriom sta jo oba skupila po glavi, da so ju morali prepeljati v bolnico. — Anton Pleško, 51-letni skladiščnik pri Useniku na Ižanski cesti, je včeraj padel s skladiščne drvi in dobil občutne notranje poškodbe. — V bolnico je morala tudi Marija Koželj, 35letna posestnikova žena z Velikega vrha, ki jo je neki posestnik udaril po glavi in jo resneje poškodoval.

— **Sin s sekuro ubil očeta.** Krava rod-binska tragedija se je odigrala včeraj v vasi Osudjevi blizu Krizevcev. Pavao Prugovac je s sekuro ubil svojega 68letnega očeta Antona. Oči in sin sta se srola zaradi mošta. Iz prepri se je razvil pretep, med katerim je sin s sekuro očeta ubil. Njegovo truplo je pokril s slamo in zažgal zidnico, kjer je ležalo. Sosedje so na prihiteli in potegnili truplo iz goreče zidnice. Ubija-

Naši dramski umetniki o filmu

G. ravnatelj in dramaturg Pavel Golja:
Razveselivo, da dobimo v teh žalostnih časih tako plemenito, prisrčno in toplo delo na ogled.

Ga. Mira Danilova:

Film je čudovit; na mene je tako izredno vplival, da sem bila potem ves dan prisrčno dobre volje.

G. Emil Kralj:

Film me je nad vse navdušil. V sedanjih razmerah pa vpliva tak film naravnost odrešujoče. V njem sem našel predstave zaradi velike dolžine danes ob 16., 19. in 21.15 uri in jutri v nedeljo ob 10.30 matineja po znižanih cenah ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri!

Zbogom, mister Chips

V gl. v.l.: Robert Donat
in Green Garson
KINO UNION,
tel. 22-21.

toliko plemenitosti, srca, duše in lepote, kar me je za dolgo dobo obogatilo.

G. Ivan Jerman:

O filmu lahko povem samo najlepše in najboljšo. Film je v vsakem oziru popolna umetnina. Kar se igre tiče pa lahko rečem, da jo moremo vzporediti z načinom igranja hudožestvenega teatra. Iz tega filma odseva vsa veličina in vse vrline angleškega naroda.

Krasen, nepozaben film Kino Matica - tel. 22-41

Katalin Karady-jeva
in Javor Pal.

Umirajoča pomlad

Zaradi dolgega sporeda se predstave vrše danes ob 16., 19., in 21.15 uri, v nedeljo ob 10.30 dopoldne (matinejske cene) ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri!

Film, ki ga gleda občinstvo z največjim navdušenjem in ki ga tudi vi ne smete zamuditi!

lec priznava svoj zločin in pravi, da ga ne obžaluje.

— **Komisar v Udrženju rezervnih oficirjev.** Z odlokom upravnika mesta Beograda je postavljen komisar v Udrženju rezervnih oficirjev in ratnikov. Za komisarja je imenovan kasacijski sodnik in rezervni oficir Milivoje Purić, odlikovan s Karadžordjevo zvezdo.

— **Pri filmu o preseganju besarabskih Nemcev.** V četrtek zvečer so prikazovali v evangelski šoli in nemški privatni gimnaziji v Zagrebu prvi film o prihodu besarabskih Nemcev v Zagreb. Do večerja je prišlo v Zagreb 12 vlakov, ki je pripeljalo 10.000 nemških izselencev iz Besarabije in Bukovine.

— **Izžrebani dobili efektne loterije Sokolskega društva Radeče pri Zidanem mostu dne 29. septembra 1940.** Glavni dobitek št. 1025, 1984, 3287, 3719, 4065, 4626, 4636, 5161, 5721, 6544; ostali dobitki št. 18, 75, 95, 148, 179, 234, 293, 355, 402, 429, 625, 642, 656, 682, 684, 757, 770, 867, 882, 911, 933, 935, 939, 940, 956, 961, 976, 987, 1021, 1023, 1042, 1083, 1084, 1109, 1166, 1205, 1217, 1285, 1344, 1389, 1423, 1471, 1495, 1514, 1582, 1654, 1668, 1705, 1789, 1878, 1888, 1922, 1964, 1967, 1982, 1989, 2058, 2092, 2183, 2187, 2222, 2355, 2368, 2383, 2419, 2422, 2427, 2430, 2461, 2509, 2558, 2645, 2670, 2672, 2705, 2779, 2799, 2847, 2886, 2929, 2935, 2956, 2979, 2988, 3020, 3075, 3084, 3091, 3103, 3114, 3117, 3133, 3137, 3147, 3279, 3378, 3381, 3419, 3456, 3466, 3501, 3517, 3591, 3658, 3717, 3721, 3750, 3783, 3854, 3896, 3906, 3918, 3930, 3958, 4076, 4087, 4114, 4153, 4188, 4189, 4207, 4209, 4211, 4235, 4289, 4418, 4442, 4453, 4471, 4488, 4527, 4552, 4573, 4587, 4599, 4631, 4641, 4656, 4689, 4695, 4699, 4724, 4756, 4762, 4813, 4836, 4883, 4898, 4933, 4934, 5181, 5218, 5250, 5258, 5277, 5349, 5394, 5401, 5428, 5447, 5564, 5574, 5577, 5609, 5646, 5659, 5708, 5759, 5796, 5963, 5976, 5984, 5993, 6524, 6564, 6611, 6620, 6663, 6686, 6722, 6741, 6880, 6904, 6915, 6971, 6992, 1988, 2716.

Proč
s starimi
izložbami!

ARANZERSKO DRUŠTVO, LJUBLJANA
Vodja tečaja:
Deršek Ivo, aranžer
tv. I. C. Mayer, Ljubljana
Sprejema prijave
in daje informacije

— **Orožje ni igrača.** V vasi Zemunik Gornjem blizu Šibenika je 18letni Mirko Kovčević v slami v vinogradu našel samokres, ki ga je bil skril tja čuvaj. Fant se je nekaj časa s samokresom igral, naenkrat se mu je pa sprožil in zadel se je v prsi tako, da je kmalu izdihnil.

— **Obsojen veletrgovec z moka.** Zagrebški veletrgovec z moka Nikola Blauhorn je bil obsojen na 3 mesece zapora in 15.000 din globe, ker je predrago prodajal moko in ker ni izdajal predpisanih računov.

Iz Ljubljane

— **K premieri filma »Zbogom, mister Chips«** Včeraj je v kinu Union doživel film »Zbogom, mister Chips« svojo kratno predstavo v prestolnici Slovenije. O filmu so prišli skoraj vsi ljubljanski dnevniki izpod peresa svojih urednikov razne članke, ki so bili iz prepričanja napisani v takih superlativih, kakršni niso bili še priznani nobenemu drugemu filmu. Da je to filmsko delo tako očno res zaslužilo, se je občinstvo tudi samo prepričalo pri večerajšnjih predstavah. Igra vseh nastopajočih, na čelu s kreatorjem mladega Roberta Donata, ki z največjo dovršenostjo podaja lik mistra Chipsa v celotni njegovi 68letni dobi profesoarskega umešljanja, je tako popolna, da ji je težko najdemo primere v zgodovini zvoncega filma. V tem oziru so zanimive izjave naših dramskih umetnikov ravnatelja in dramaturga g. Pavla Golja, ga. Mire Danilove, g. E. Kralja in g. I. Jermana, ki so jih podali o tem filmu in ki jih je kinopodjetje objavilo v svojem današnjem inseratu. Prepričani smo, da bo film imel res tako velik uspeh kakršnega zasluzi. 400—

— **Iz Ljubljani aranžerji se oglašajo!** »Čim lepša izložba« je sodobnost časa! Aranžersko društvo v Ljubljani, bo že težko pričakovani večji praktični aranžerski tečaj az vse stroke pričelo 14. t. m. v ponedeljek ob 8. uri zvečer v bivši kinu dvorani »Tivoli«, ki bo trajal 28 dni in to za člane in nečlane. Tečaj se bo vrnil v večjem obsegu, ter bo zaradi ugodnosti lahko dostopen vsakemu zainteresirani. Tečaj bo vodil po največjem in iznajdljivem aranžerskem priznani aranžerski strokovnjak g. Der-

šak Ivo, aranžer pri tvrdki I. C. Mayer, Ljubljana; večkratni nagrajenec aranžerskih del. Istotam bo prejemal prijave in dajal zadnje informacije. Aranžerska dela tečajnikov bodo proti zaključku razstavljena v pogled gg. trgovcem in javnosti, nakar sledi podelitev nagrade za najlepšo izložbo v tečaju. Cenj. gg. trgovce in podjetja pa vlijudo prosimo, kateri želijo, da se njihovi izdelki oz. blago razstavi in slika na tem tečaju, naj nam svoje blago pošljejo do 14. t. m. na naslov: Društvo izložbenih aranžerjev, Trg. dom, Ljubljana, Gregorčičeva ulica, 396—

— **Iz Dar mestnim revežem.** Rodbina g. Viktorja Rohmanna s Sv. Petra c. 28, je darovala v počastitev spomina pok. ge. Marije Kavčič za mestne uboge 200 din. Za mestno kuhinjo v cukrarni pa so darovali: Uprava policije v Ljubljani 300 kg krompirja, Vrtnarsko društvo v Ljubljani 120 kg različne zelenjave ter pekovski mojster g. L. Piskar s Tyrševce ceste 5 79 kg kruha. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom najtopleje zahvaljuje tudi v imenu obdarovanih.

— **Iz Poročno potovanje brez moza** v prekrasno okolico Dubrovnika je podlaga za izredno uspešno filmsko komedijo, v kateri izdaja mnogo smeha komična pojava Thea Lingena. Ob spremljevanju sijajnih melodij se razvija mična zgodba, ki nudi kinobiskovalcu tako zadovoljstvo, da pozabi vsakdanje brige. — »Fanfara ljubezni«, francoska burka. Ob večernih predstavah igramo 3 filme. Poleg »Poročnega potovanja« in »Fanfare ljubezni« je velefilm v češkem jeziku »Maryša« z Jerino Stepičkovico, ki predstavlja vaško lepotico, kateri so vsilili moza, pa ga je v nesrečnem zakon umorila. To je film poln prekrasnih slovenskih običajev, divne fotografije in globoke življenjske tragike.

— **Iz Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani** vlijudo naproša p. n. obiskovalce gledališča, naj prihajajo točno ob 20. k predstavam, ker sicer motijo z zakasnitvijo poslušalce v avditoriju in izvajalce na odru. — P. n. abonement javljamo, da je zapadel v plačilo drugi obrok abonmaja do 15. t. m.

— **Iz Delavski prosvetni večer** bo v ponedeljek 7. oktobra točno ob 7.45 zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22-A. Na prireditvi sodeluje poleg delavskega glasbenega društva Zarje tudi pevsko društvo Sava ter solisti, člani Narodnega gledališča v Ljubljani Milica Polajnerjeva in Vladislav Rakovec. Vstopnina je 2 do 5 din in se dobe vstopnice v predprodaji v društveni sobi Zarje v Delavski zbornici, Miklošičeva c. 22-A-I. Na dan prireditve pa zvečer pri blagajni. K prireditvi, ki tvori uvod v letošnje delavske prosvetne večere, vsi najvjudneje vabljamo! 398—

— **Iz Namesto cvetja ob smrti predragega prijatelja g. Andreja Rapeta,** banovinskega sokolskega nadzornika, poklanja g. Polde Kovač, tenorist kraljeve opere v pok., 100 din za slepe, za kar se mu Društvo slepih iskreno zahvaljuje.

— **Iz Zatekel se je črn maček.** Kdor ga dobi, naj ga vrne v gostilno Kajfež, Florjanska ul. 4. 397—

— **Iz Prvi nedeljski popoldanski plesni tečaj** Jenkove šole v Kazini bo jutri ob 16. do 20. ure. Članarina znižana. Vsi ljubitelji družabnega plesa vlijudo vabljamo. Vpisovanje za vse druge tečaje in posebno ure dnevno od 11. ure dalje, 394—

— **Iz Jutri ob 20. ur** do otvoritvene plesna vaja plesne šole na Taboru. — Vodi plesni mojster Br. Trošt. Reklamacije vabil se sprejemajo še danes in jutri pred pričetkom plesnih vaj. 400—

— **Iz Odpiranje in zapiranje manufakturnih trgovin v Ljubljani.** Sekcija trgovcev z manufakturnim blagom je na svojem širšem sestanku soglasno sklenila, da bo pričetki s ponedeljkom dne 7. t. m. veljal sledeči delovni čas v manufakturni stroki in sicer od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Članstvo se naproša, da se sklepa točno drži, kupujoče občinstvo pa prosim, da to upošteva pri nakupu blaga. 399—

— **Iz Pečene rance,** porcija 10 din; ocvrte piške 10 din, dobra vina, gostilna »Lovšina«.

— **Iz Vse naše ljubljanske naročnike** smo nedavno opozorili, da ne more naša uprava priznati nobenih plačil ali naročil potom naših raznašalcev ali drugih nepooblaščenih oseb. Za inkasiranje naročilne na naš list in drugih računov sta pooblaščen samo naša stalna inkasanta gg. Martin Žabnikar in Jožef Vrabec, ki se pri vsaki stranki itak izkazuje s plačilnimi potrdili, izdanimi po naši upravi.

— **Iz Preseli se je iz Franciškanske ulice** v Tavčarjevo ulico, nasproti Preloga, urar Fr. Bazej. Ure, zlatnina, strokovna popravila ur.

— **Iz Zdravje mesarjev in mlobeskarjev** v Ljubljani naznanja članom in cenj. občinstvu, da bodo mesnice in mesarske stojnice ob nedeljah in praznikih zaprte in to za čas od 1. oktobra 1940. do 1. maja 1941. 384—

Iz Novega mesta

— **Največjo senčilo** je zbudil pri nas film »Rosalie« z najboljšim pevcom Nelsonom Eddyjem in z lepo Eleanor Powell. V četrtek in petek so ljubitelji lepih filmov tako navali na novo blagajno sokolskega kina, da je blagajničarka komaj odbila napad z zaželenimi vstopnicami. Razkošje, sijaj, krasne melodije, lepo petje, odlični balet, ples so očarali vsakogar, kdor si je že v četrtek ali petek ogledal najrazkošnejšo opereto sezone. »Rosalie« se bo predvajal razen v nedeljo, še v ponedeljek. 395—

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 5. oktobra: Kovarstvo in ljubezen.

Red premierski

Nedelja, 6. oktobra: Kovarstvo in ljubezen. Izven

Ponedeljek, 7. oktobra: zaprto

Torek, 8. oktobra: Kovarstvo in ljubezen.

Red tork

Sreda, 9. oktobra: Romeo in Julija. Red sreda

Letošnja nprizoritev Gogoljevega »Revizorja«. Lani naštudirano igro v režiji dr. J. Kreta, bodo ponovili letos v novi zasedbi obeh glavnih vlog in sicer bo igral naslovno vlogo, revizorja, Daneš, poglavarja pa Cesar. Ostala zasedba bo kakor lani.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 5. oktobra: Grof Luksemburški.

Izven

Nedelja, 6. oktobra: Grof Luksemburški.

Izven

Ponedeljek, 7. oktobra: zaprto

Torek, 8. oktobra: Fidelio. Red A

Sreda, 9. oktobra: Lok. Plesni večer Ples

in Pina Mlakarja. Izven

Plesni večer v operi. Člana Münchenske Državne opere, Pina Mlakar, bosta gostovala v sredo 9. t. m. s svojo plesno koreografijo na glasbo prof. Lhotke, »Loka«, Koreografija obsega tri dele in pokaže v prvem srečanju mladenke in mladeniča, v drugem njuno ljubezen, v tretjem pa njuno zrelost. Plesalca sta s tem svojim delom prav tako kakor z baletom »Vrag na vasi« in številnimi drugimi nastopi, vzbudila v inozemstvu izredno pozornost.

KINO MOSTE

Danes ob 20. uri, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri slagerkomedija

Poročno potovanje

Theo Lingem, M. Andergast

Anioto, strah in trepet Afrike

Zamorska verska sekta, ki časti leoparda in mori nedolžne žrtve

Se zdaj je črni del sveta poln čudnih sekt in ver, črpačih svoje sile iz najprimitivnejših človeških nagonov. Cela plemena so se vedno v kremenitih čudnih verske blaznosti, ki se širi z neverjetno hitrostjo od Atlantiskega proti Indijskemu oceanu in iz Egipta do Kapstadta. Če upoštevamo ogromne razdalje, visoka pogorja, pragozdove in pustine moramo priznati, da zamorci razumejo propagando in znajo svoje ideje širiti tako, kakor se be- lokočcem niti ne sanja.

Propaganda praznoverja

Zamorci časti fetiše in od tod izvira vse njegovo versko spoznanje. Vsako stvar, s katero pride večkrat v stik, smatra za božanstvo. V zapadnem svetu govorijo o človeku, ki bi imel s svojim poklicem toliko skrbi kakor zamorec s svojimi neštetimi bogovi, o katerih misli, da ga noč in dan opazujejo. Zato doprinaša ogromne žrtve, da bi bogove potolažil ali pa odvrnil od sebe njihovo pozornost. Vsaka kočja je polna različnih figuric in predmetov, s katerimi se izkazuje bogovom čast. To so navadno dobri bogovi, ali duhovi. V telesih divjih živali pa žive človeku silno nevarni bogovi in teh se mora človek najbolj bati.

Bog leopard

Pravi bog zla je leopardova duša. Toda leoparda se ustrašijo tudi izkušeni beli lovci. To je plažja se zver, sedeča na drevesu in napadajoča svoje žrtve zahrbtno, nenadoma, v divjem skoku. Kakor skrivnostno pride, tako hitro in neopazeno izgine, pustec za seboj samo razmršeno trupla. Zato se ne smemo čuditi, da pripisujejo zamorci leopardu velik vpliv na človeka. Pripravljeni so doprinesiti tudi največje žrtve, samo če se morejo izogniti njegovi osveti.

Iz tega navadnega spoznanja sprožena strahu pred leopardovo šapo je na nastala posebna verska sekta, o kateri svet do zadnjega ni mnogo vedel. Razmeroma v kratkem času je na postala strah in groza Afrike. Nastala je balje nekje na Zlati obali, od koder se je zelo hitro razširila po vsej deželi in zajela je tudi že Konzo. Prvotno je bilo znano o tej sekci samo, da mora biti morilec, kdor hoče biti sprejet v njo. Tako je vsak novi član, zaoblubljen na življenje in smrt. Nikoli več se ne more rešiti iz krempljev Aniota, kakor se imenuje ta sekta. Kolonialni uradniki so prepričani, da ima ta sekta svoj izvor v zatrtim kanibalizmu, ki bruhne med zamorci zdaj pa zdaj zopet na dan.

Sekta morilcev

V Keniji so barbarsko leopardovo sekto hitro zatrli. Največje krutosti je uganjala v zamorski republiki Liberii, kjer se je opetovano pečal z njo tudi parlament. Predsednik Kin je v imenu zamorskega ljudstva zahteval, naj oblasti brezobzirno zatro sekto, ki je gospodarila na ozemlju Montserrat in Gora.

Sekta je nastala okrog leta 1924. Takrat so dosegli umori in drugi zločini v sredni in zapadni Afriki svoj višek. Sto in sto ubogih zamorcev je sekta pomorila. Tisti ki so morda slučajno ušli strašni smrti, so pa iz strahu molčali. Med domačini se je jela širiti panika. Groza je obšla prebivalce pragozdov. K sreči je sekta iskala svoje žrtve samo med zamorci, dočim je puščala belokoče pri miru. Med zamorci pa ni prizanašala niti ženam, niti otrokom.

Ko se je po dobrem letu brezoludnega prizadevanja število žrtv še povečalo, je sklenila diskretna urrava v Stanleyvillu napraviti na svojem ozemlju red z vsemi sredstvi. Na čelu uprave je bil takrat energični, pogumni mož A. Laurent, ki se mu mora vendar zahvaliti za prve podrobnosti o zločinskih sekti in njenem početju. Poskusil je organizirati nekakšno kazensko ekspedicijo za neznanim ciljem. To je bil pa tudi v pravem pomenu besede samo poskus. Nikomur ni povedal kam je namenjen, niti kaj namerava storiti. Svoje ljudi

je razdelil v skupine in skušal je biti povsod pričujoč.

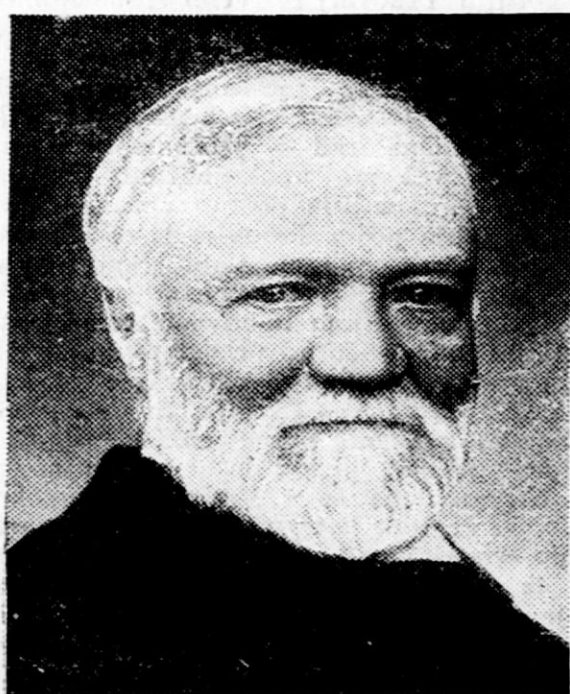
Delo je bilo izredno težko. Zdaj je prišla vest o umoru žene v Basoku drugi dan so odvečali člani sekte žrtve v pragozd in to tam umorili. O tretjem umoru je prišla vest iz kraja, oddaljenega 300 km. V takih razmerah je bil seveda bilo izredno težko. Od domačinov ni bilo mogoče ničesar zvedeti, ker jim je bil strah zavezal jezike. Laurentova žilavost in vztrajnost pa nista poznali nobene meje in nobene ovire. Proti koncu drugega meseca je njegovo prizadevanje doseglo vsaj nekaj uspeha.

V njegovi ekspediciji je bil poveljnik poročnik Patford, sodnik Mauters, katoliški duhovnik in četa povsem zanesljivih domačinov vojakov. Bili so Askari, ki je njihova hrabrost znana po vsej Afriki. Opremljeni z vsemi tehničnimi pripomočki in razdeljeni v majhne skupine so lahko hitro prodirali v pragozd.

Od sla do milijarderja

Iz življenja enega najbogatejših Američanov Andrewa Carnegila

Andrew Carnegil je trdil, da je v svojem življenju najbolj ponosen na dan, ko je princel svoji materi prvi zaslužek. Zaslужil je bil v Alleghany City pet šilingov. Bilo mu je 11 let in njegov oče je dobil službo v pralnici, kjer mu je sinček pomagal. Deček, rojen škot, takrat seveda ni slutil, da bo mogel nekoč potrošiti letno 40.000.000 funtov.

V pralnici je delal od jutra do večera. Ni trajalo dolgo, da je mogel gospodar Hay, tudi rojen škot, zvišati plačo na dvojni znesek. Deček je moral skrbeti, da je pod kotom vedno gorenj ogenj, obenem pa paziti na stroj. To delo je se znano presegalo njegove šibke moči. Velika odgovornost mu niti spati ni dala. Ponoci se je večkrat zbudil, ker so ga mušile težke sanje, da stroj ni v redu K sreči to ni trajalo dolgo. Carnegil je prišel kmalu v pisarno svojega gospodarja, odkoder se je preselil v Pittsburg kot sel brzojavne pisarne.

Tam je zaslužil že 12 šilingov tedensko. Tudi v novi službi se je bal da ji ne bo kos. Mesta sploh ni poznal in zato je težko našel trgovske hiše, kamor je moral nositi pisma. Znal si je pa pomagati. Naučil se

Taborišče sektantov odkrito

Nekega dne so Laurentu sporočili, da je izginilo zamorsko dekle iz naselbine v bližini poveljniškega šotora. Ker je prišla vest popoldne je bila jasno, da je moralo biti dekle napadeno že v jutranjih urah. Nihče ni dvomil o tem kdo je zločinec. Laurent je ravnal bliskovito. Dal je obkrožiti velik del pragozda, kjer so se morali skrivati člani zločinske sekte. To je bilo veliko ozemlje med rekama Lindi in Aruvimi.

Se iste noči je Laurent zapovedal svojim vojakom, naj krenejo v strelski vrsti naprej. Tako se mu je prvič posrečilo odkriti taborišče nevarne sekte. Njene člane je dal na mestu postreliti. Deset jih je ujel, nekaterim se je posrečilo pobegniti. Ujetnike so pa že drugi dan no zaslišaniu obsili. S tem pa seveda sekta še ni bila iztrebljena, saj je štela več tisoč članov. Toda začetek je bil stori in končno je vlada dobila v roke tajno krvoločnih obredov. Ob lasti so zvedele kako člani sekte svoje žrtve ubijajo. To je bilo pa velikega bomena za nadaljevanje borbe proti sekci.

V taborišču so našli predmete, ki so v celoti odkrili način umorov. Našli so železen nož, nabrušen v obliki leopardovih krempljev. Člani sekte so se zelo fantastično oblačili. Nosili so rjave vreče iz živalskih kož, tako da so bili močno podobni članom zločinske ameriške sekte Ku-Klux-Klan. Vreče so imele črne in žolte lise, kar bi kazalo na zvezo z leopardom. Razen tega so nosili člani sekte leopardove rene, v višini oči so pa imeli v koži dve odprtini.

Lahko si torej mislimo grozo ubogega domačina, če je v pragozdu zarledal take prikazni. V taborišču so našli tudi kratke palice, ki so imele na koncu moistroko izrezljane leopardove šape. S temi so morili zagladiti sledove vsakega zločina v domnevi, da bodo oblasti mislile, da je vse to delo leopardov. Čim so odkrili tajno sekto, je takoj padlo število umorov na polovico. Vsek uradnik je imel namreč pravico dati obestiti brez obsojbe zamorca, pri katerem je našel omenjeno morilno orodje. Sekta Anioto v Afriki še ni povsem zatrita in domačini se njenih članov še vedno bojijo, vendar je pa število zločinov že močno nazadovalo.

Pot v vesoljstvo

Znani režiser filmskega podjetja »Bavaria« v Münchenu Anton Kutter, tvorec mnogih kratkih kulturnih filmov, v katerih je ponazoril tehnične in fizikalne probleme bodočnosti, je izdelal zdaj poseben fantastični film, ki močno spominja na Melliesove fantastične filme. Imenuje se »Zrakoplov za vesolje«. Opirajoč se na znanstveno delovanje starta z zrakoplovom, pesniško opisuje start in polet velike stratosferne rakete, dreve z zemlje na luno in nazaj. Poveljnik rakete in poveljnik zrakoplova dasta najprej zastopnikom svetovnega tiska važne strokovne informacije o domnevah tega potovanja na druga nebesna telesa.

Pojasnilo kaže, da se opirajo vsi računi glede hitrosti in časa na zanesljive podatke. Zrakoplov mora najprej preleteti pot

skozi zračni prostor okrog zemlje, ki meri 20 km. Potem se pa pričene brezzračni prostor. Do lune je treba premagati razdaljo 40.000 km. Zrakoplov mora pluti okrog lune in se vrniti nazaj v zračni prostor okrog zemlje, prodreti vanj in spustiti se na zemljo.

V filmu se računa s konstrukcijo zrakoplova, ki bi bil 130 m dolg, 35 m širok in ki bi tehtal narejen iz lahkih kovin in drugih snovi 200 ton brez pogonskih snovi. V filmu je postavljena edina hipoteza in to je pogonska snov vseh potrebnih lastnosti, zlasti visoko eksplozivna, da se doseže potrebna začetna brzina tako velikega telesa. Ta pogonska snov se imenuje v filmu neotan X. Avtor filma domneva, da bi trajala pot do lune 7 dni in 16 ur. Pri tem se opira na praktične poskuse dveh nemških konstruktorjev raketnih motorjev Maxa Vallera in Fritz von Opela.

Muscarin, strup v mušnici

V mušnici so trije ali štirje strupi in kemikom se je posrečilo izolirati samo muscarin

Strupena goba, s katero se zdaj nihče več ne zastruji, je rdeča mušnica. Spoznamo jo že na prvi pogled in zato ni treba ljudi opozarjati, da je strupena. V nekaterih krajih, zlasti v Vzhodni Sibiriji, rabijo mušnico kot omamno sredstvo. Zastojeta dve ali tri manjši mušnici, da človeka omamimo. Mušnice, bodisi posušimo ali pa položimo v toplo vodo ali mleko, kjer jih nekaj časa pustimo. Taka voda ali mleko se potem pije. Zlasti v rdečem klobuku je mnogo strupa.

V Mehiki raste podobna goba amanita mexicana, ki ji pravijo ljudstvo nora goba. Učinkuje namreč enako kakor mušnica. Dobre četrte ure po zaužitju nastopi omamljenost. Prvi pojavi so približno enaki kakor pri navadni pijanosti. Omamljeni človek začne plešati in prepevati, noge ga ne drže več itd. Obenem začne halucinirati. Fizično se pokaže zastrupljenje s počasnejšim utripanjem srca, hudo žejo in težkim dihanjem. Zanimivo je, da ima mušnica te učinke samo na primitivne ljudi. V tistih primerih, ki so se pripetili v Evropi govori literatura samo o telesnih znakih.

Ko je v Bernu pred leti nekdo zavžil več mušnic se je pogreznil samo v globoko spanje. Morda je bila v primerih,

opazovanih v Evropi, količina strupa prevelika, da bi izzvala halucinacije. Kemiki so si dolgo prizadevali, da bi izolirali strup mušnice v čisti obliki. Sčasoma so prišli do spoznanja, da so v mušnici trije ali štirje strupi. Zaukrat se jim je posrečilo izolirati samo muscarin. Njegova verjetna formula je CH₃ CH₂ CH (OH) CH (NMe, OH) CHO. Muscarin draži parasimpatično živce. Zato se uporablja kot protistrup pri zastrupljenih z atropinom.

V 100 gremih svežih mušnic je samo okrog 16 mgr muscarina. Če bi bil v mušnicah samo ta strup bi jih moral odrasel človek pojesti najmanj 100, da bi se zastrupil. To pomeni, da učinkujejo mnogo bolj ostali doslej še neizolirani strupi. Ti učinkujejo tudi smrtno na muho, dočim muscarin na njo sploh ne učinkuje. O tem se prav lahko prepričamo. S kocko sladkorja natremo mušnico. Ta sladkor ubije muhe. Če pa s segrevanjem spremenimo sladkor v sirup in ga ohladimo, ne učinkuje na muhe, čeprav je muscarin v njem zapaden v isti koncentraciji kakor prej. Razen tega je bilo dognano, da manjka pri zastrupljenju s čistim muscarinom omamljenost, ki jo je treba pripisati ostalim strupom v mušnici.

To in ono

Kako je nastalo praznoverje, da z eno vzgialico ne smemo nikoli prigrizati tretje cigarete? To praznoverje je spravila v svet neka tvojica vzgialice.

Sreča, da ima moda za moške drugačne zakone kakor za ženske. Mislite, da bi noliški moški pozimi slaničke!

Shaw pravi, da moderne ženske nimajo sex appela. Toda mož je star že 90 let. Na Kitajskem baje mož svojo bodočo ženo le redko vidi. Drugod pa se vidijo zakonce pred poroko pogosteje kakor po poroki.

Ce vas poprosi siromak za nasvet — dajte mu vbojajme, če vas poprosi vbojajme, mu ne dajte nasveta.

Izkušen človek svetuje: ravajte z lastno ženo tako, kakor da ni vaša, temveč tuja. Prebrisani mož svojo ženo vika.

Čebele, ki ne pikajo

V mestu Mistelbachu v bivši Avstriji je vzgojil gospodarski svetnik Gvido Sklenar po dolgem poskušanju čebele ki ne pikajo. Že prej je bil vzgojil kosmulje in rože brez trnja, toda šele v Mistelbachu rože zdaj čebele, ki ne pikajo. Celih 25 let je delal Sklenar poskuse s čebelami, preden se mu je posrečilo vzgojiti to posebno vrsto. Njegove čebele ne pikajo niti, če jih draži. Ostanje mirne kakor da ima pred seboj trote in ne čebele. Čebele, ki ne pikajo, so dobile ime po Sklenarju.

Iz Mistelbacha je šla vest o novi vrsti čebel med čebelarje vsega sveta. Sklenar se dobiva naročila iz Španije, Južne Amerike, Japonske in USA. Čez morje pošilja matice svojih čebel v posebnih zabojčkih. Kma-

lu bodo imele čebele, ki ne pikajo, tudi drugod po svetu. Sklenar ima na svojem posestvu nad 50 uljev čebel, ki ne pikajo. Njegova domačija je pravi raj čebel. Letos je dobil Sklenar toliko naročil, da je mogel ustreči le nekaterim naročnikom. Mnogi čebelarji prinašajo v Mistelbach svoje matice, da bi se tam oplodile. Sklenarjeve čebele se ne rode brez žel, pač pa so tako vzgojene, da svojega orožja ne uporabljajo.

Solčni ples ameriških Indijancev

Zvoki tantamov v enakomernem ritmu in otočno petje indijanskih godbenikov tvorijo primitivno podlago vsakoletnega plesa sonca v indijanski rezervaciji Fort Halle blizu mesta Focattello v državi Idaho. Vojšaki plemen Bannockov in šošonov prosijo za zdravlje in srečo pri svečanosti, izvirajoči iz pravadnih časov. Vsako leto privablja ta svečanost na tisoče belokožcev in Indijancev iz sosednjih držav.

Ko zalde sonce za Kačjo reko, se zbero stari Indijanci okrog velikega bobna in začno bobnati v plesnem ritmu ter prepevati otočno pesem. To traja nepretrgoma ves čas svečanosti. Okrog velikega kola zbrani plesalci plešejo kolo po zvokih tantamov in vrhovih piščalk. Plešejo do izčrpanosti, potem pa utrujeni za hip zaspe. Komaj se prebude, začno znova plešati. Dobrih sedem metrov visok kol štrli iznad vrbove ograje v polkrogu, kjer Indijanci plešejo. Okrašen je s simboličnim orlom, bivolovo glavo in vrbovo kitico. Plesalci se približujejo kolu, piskajo na vrbove piščalke, potem se pa umaknejo k plotu, ne da bi odvrnili pogled od kola. Na vzhodni strani je ograja pretrgana, tako da padajo sončni žarki naravnost na plesalce. Vsako jutro pozdravi vzhajajoče sonce plesoče Indijance, ki za hip prenehajo plešati. Po tretjem sončnem vzhodu je ples končan, potlej se pa prične gostija plesalcev, ki so bili nepretrgoma na nogah tri dni in štiri noči.

Demanti beže v Ameriko

V Ameriki vidijo mnogi v lovu za dragulji posledice splošnih gospodarskih razmer, odnosno zboljšanja gnojnega položaja in zato so veseli vesti, da se je povečalo zanimanje za demante. Draguljarski sindikat poroča, da je prišlo v prvem polletju tekočega leta v Ameriko za 18.013.422 milijonov nebrušenih in brušenih demantov.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Zdaj sta se policijskemu agentu pridružila še dva, kakor da sta zrasla iz tal.

Iz Duarmenesa je bila že spripela brzojavka v Conquet in ne da bi Arthur Sornieres kaj slutil, je bil obdan s človeško mrežo. Sicer so ga pa tu že pričakovali. Takoj prvi hip se je bil krog okrog Valcora sklenil, toda geslo se je glasilo čakati, dokler bi se ne pojavil v kraju morilec sam, dokler bi ne stopil v stik z markizom. Šele potem naj bi ga aretirali. En sam njun dokazan sestanek bi zadostoval, da bi Renauda de Valcora pozvali na zaslišanje kot pričo in da bi ga morda celo zadržali kot sokrivca.

Navzlic svoji čudoviti spretnosti se je bil ujel v spretno nastavljen past mož, ki se je še vedno izdajal za »gospoda markiza«. Ali bolje rečeno, resignirano je zapadel fatalizmu borec, strp po obupu in vsem brezuspešnem prizadevanju po vsem tem, kar je bil čital v novinah skozi pet dni, videč da mu neposredno preti nevarnost, in skrušen po svojem

strašnem razgovoru z grofico de Ferneseu.

Navzlic svojemu drznemu zaničevanju, zalučnemu Gaetani v obraz, se je Bertrand Gael vpraševal, da-li naj znova poskusi srečo s svojo strašno nalogo. Čemu bi storil zdaj to? Ta žena je vedela zdaj vse in zaničevala ga je... Ta žena... ki so se končno vtelele v nji njene strašne in ponosne sanje. Kaj mu je bilo do ostalega sveta? V tej notranji borbi, ko je popuščala celo njegova železna volja, so mu prinesli ob osmih zvečer listek. Čeprav je bila pisava izpremenjena in listek ni bil podpisan, je takoj spoznal, kdo mu ga je poslal.

»Pričakujem vas v Kerghouatskem dolmenu«.

Roka, držeta ta listek, se je tresla. Bil je prvi primer, da je drgetanje groze omajalo hladnokrvnost moža, ki je tako drzno nosil ime markiza de Valcora. Prestrašeno je zamrmral:

— V Franciji je...

Vsa nada tega moža v zadnjih petih, v smrtnem strahu prebitih dneh, je bila, da je Escaldasov morilec na varnem nekje daleč, daleč v tuji deželi. Z vsem denarjem, kar ga je imel ta predrznež, bi bil moral že davno doseči varno zavetišče. Verjel je že to, videč da je minilo že teden dni brezuspešnega lova policije po vsej Evropi. Edina njegova rešitev bi bila, če bi bil Arthur Sornieres že tako daleč, da bi ga roka pravice ne mogla doseči. On je bil pa tu, čisto blizu, on, grozni sokrivec!... In ni bilo nobene sredstva, izogniti se njegovemu nevarnemu klicu. Mar ni bil on, privid večal, sam Usoda tistega, ki ga je tako ukazujoče klical predse!

— O, ubiti ga!... je zaškripal Bertrand Gael z zobmi.

Mislil je na to, ki je spravljal samokres v žep. Toda kako odstraniti ga? Truplo bi ga prav tako kompromitiralo, kakor živ človek.

Zadnji žarek pozne poletne zarje se je dvigal na zapadu nad morjem, ko je videla služkinja markiza de Valcora odhajati iz gradu s cigaro v ustih, kakor da gre na izprehod. Krenil je najprej k terasi. Tam je naslonjen na ograjo zagledal postavbo svoje hčere. Michelina je videla, kako ugaša večerna zarja nad mlečno zelenim morjem in smaragdno zelenim nebom. Sanjala je nekakšne sanje tesnobe.

Obnila se je, ko je zaslišala za seboj korake svoje očeta.

— Kaj odhajate? — je vprašala.

— Da, na izprehod grem.

— Na vrt? Ali vas smem spremljati?

— Ne, rad bi ostal sam, da bom lahko nemoteno o nečem razmišljal.

Spogledala sta se.

Med tema dvema bitjema, ki sta se tako ljubili, se je polagoma izkopani prepad nenadoma strahotno razširil.

Michelina je bila tudi čitala novine. Videla je sliko in znan ji je bil opis, brzojavljen na vse kraje sveta. Spomnila se je podobnega obraza. Nekega večera je videla v kabinetu svojega očeta skozi napol odgrnjeno zaveso mrčen obraz... In naslednje noči se je vrnil njen oče... Izraz njegovega obraza... Sneg in blato na njegovi obleki...

Zdaj ga je opazovala, tega ponosnega markiza de Valcora, kako stoji vzravnvan v svoji ponosni lepoti in kako se njegova postava odraža od bledega obzorja.

— Ubogi oče, — je vzdihnila tiho.

Prijel jo je za roko in ji pogledal globoko v oči.

— No, torej? Ti tudi? Kaj si tudi ti nehala verovati vame? — jo je vprašal s čudno ognjenostjo.

Zadržela je od bolesti, se obrnila proč in molčala.

— Ah, je vzkliznil in stopil korak nazaj. — Tvoje zaupanje mi je bila zadnja pobuda, da sem se branil. Zdaj je torej konec vsega!

Te besede mu je zaglušila na ustih Michelinina kretanja.

Skočila je k njemu in ga krepko objela.

— Oče, oče!... Ljubim vas in vem, kaj je v vas velikega, navzlic temu...

— Dovolj! — je zaklical naglo pri besedah »navzlic temu«.

Izvil se ji je iz objema. Hči je omahnila na njegove prsi, zdaj molčeče. Objel jo je enako tiho, pritisnil ji je dolg poljub na čelo. Slednjič je dejal:

— Fusti me oditi, oboževana hči!

— Kam ste namenjeni?

— Ne daleč.

— Ne pustim vas samega.

— In vendar mora to biti!

Privila se je k njemu v nejasni grozi.

— Michelina!... Vsaka minuta oklevanja lahko povzroči mojo nesrečo.

Kmetje škodujejo sami sebi

Če čakajo s pridelki na „boljše“ cene — Spomladi bodo dobili za krompir manj kakor zdaj

Ljubljana, 5. oktobra

Marsikdo je pričakoval, da bodo lanske skušnje izrodile tiste kmete, ki jeseni niso hoteli prodajati krompirja, ker so pričakovali, da ga bodo pozneje lahko dražje prodali. Vendar se letos ponavlja stara pesem, ko je še manj izgledov, da bodo spekulacije s krompirjem komu koristile. Predvsem je letos krompir obrodil znatno boljše kakor lani in kaže, da tudi ne moremo računati z večjim izvozom. Kmetje so nenavadno odločni ter trde, da rajši pokrmijo krompir živini, kakor da bi ga prodajali pod ceno. S svojega stališča imajo vsekakor vsaj delno prav, ko si prizadevajo, da bi prodali pridelke dražje kakor prejšnja leta. Nič ne more trditi, da druginja ni prizadela tudi kmet; kmet ima dandanes znatno večje izdatke, ker se je tudi industrijsko blago zelo podražilo, a že prejšnje čase ni bilo pravilnega razmerja med cenami industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov. Vendar je vprašanje, koliko sme kmet dandanes zahtevati za krompir, da ga bo tudi prodal. Kaj pomagajo kmetu tako visoke cene krompirja, da ga sploh ne more prodati? Prav tako ne prinašajo višje cene industrije zaslužka, če je industrijsko blago že predrago za prodajo.

Pri vsem tem pa tudi ne moremo zatajiti, da je treba način, kako skušajo nekateri kmetje doseči višje cene, imenovati spekulacijo z življenjskimi potrebščinami. Nič ne more kmetu braniti, da ponuja na primer krompir na trgu po poljubni ceni, vsekakor pa bi bilo treba zaželeni spekulativno zadrževanje živin v shrambah. Kakor se nam zdi zločin, če trgovci nakopičijo in utajijo zalogo živin, da bi jih pozneje dražje prodali, se nam mora zdeti vsaj nedopustno tudi zadrževanje živin pri kmetih. Če se je izkazalo potrebno uvesti prisilni odkup prebita pšenice pri pridelovalcih, ne more nihče reči, da bi ne kazalo prisiliti pridelovalcev, da prodajo druga pomembna živila, kolikor jih lahko utirje. Prav v dandanašnjih časih bi ne smeli dopuščati no-

benega asocijalnega dejanja, zlasti ne takšnega, ki ga imenujemo spekulacijo z življenjskimi potrebščinami na škodo najširših plasti prebivalstva.

To je bilo že šestokrat povedano v raznih oblikah, a je še treba vedno ponavljati. Nedvomno ni malenkost, če se živila pri nas podražila mnogo bolj kakor v vojskujočih se državah. Med nevtalci smo tudi dosegli poseben rekord. Zato je treba pisati dan za dnem z vsjo resnostjo o dragini, z vsjo objektivnostjo in iskrenostjo. Asocijalno bi bilo, če bi mižali pred pojavi, ki segajo dandanes tako globoko v življenje prebivalstva, pred pojavi, ki so najmanj tako pomembni, kakor je bila pred leti gospodarska kriza. Tudi to je gospodarska, a razen tega še socialna kriza, ki ne ostala kot madež na naši zgodovini, če ne bomo že kmalu pokazali dovolj sposobnosti in poštenosti pri brezkompromisnem zatiranju asocijalnih izrazkov našega časa.

Tudi s kmeti se je treba odkrito pogovoriti iz lica v lice, zato si štejemo v dolžnost, nastopiti odločno proti demagogiji, zavajanju kmetov, kakor pač proti vsakemu hujškanju stanov drugega proti drugemu. Povedati moramo, da delajo tisti, ki prišepetavajo pridelovalcem, naj čakajo na „boljše“ cene, zelo slabo uslugo kmetom. Nič ne more trditi, da kmet ne potrebuje izkupička prodanih pridelkov čimprej. Tudi kmet ima pred zimo večje izdatke. Le zelo redki kmetje pri nas lahko čakajo brez škode na „boljše“ cene do pomladi. Čudimo se, da niso sprevideli, kako so se opekli letos spomladi, ko so prodajali krompir, ki bi ga lahko prodali že jeseni. Če bi ga bili prodali jeseni, bi lahko prejeli več za izkupiček, kajti, četudi je ta ali oni spomladi prodal krompir dražje kakor bi ga jeseni, v resnici ni dosegel boljše cene, ker so bili spomladi industrijski izdelki dražji. To se pravi, da je imel denar spomladi manjšo vrednost kakor jeseni. K tej izgubi je treba še prišteti škodo, ki so jo kmetje utrpeli, ker jim je mnogo krompirja po-

zimi segnilo, a razen tega je krompir spomladi tudi lažji kakor jeseni.

Ne moremo verjeti, da se bo tudi letos manifestirala zaslepljenost kmetov v tem pogledu prav tako kakor lani. Doslej je bilo sicer še zelo malo krompirja naprodaj na debelo na našem živilskem trgu. Vendar je to treba pripisovati kolikor toliko slabemu vremenu, ki onemogoča večji dovoz krompirja iz bolj oddaljenih krajev. Da letos ne bo posebnega zaslužka pri krompirju, če se bodo pridelovalci posluževali iste taktike kakor lani, kažejo jasno že nekateri zanimivi primeri. Tako se je nekaj trgovcev zelo dobro založilo z manj vrednim krompirjem iz drugih pokrajin, ker so upali, da ga bodo lahko kmalu ugodno razprodali. Kupčija pa ne evetne in mnogo neprodanega krompirja se je že pokvarilo. Značilno je tudi, da se je krompir na nekaterih večjih tržiščih že znatno pocenil (na primer v Rumi, kjer so ga pred dnevi prodajali že po 80 do 120 par kg).

Kmetje, če so umni gospodarji, bodo tudi lahko sprevideli, da je krompir vendarle bolje prodati, kakor ga pokrmiti živini. Čeprav je živina zdaj tudi draga, koristili si bodo, če bodo krompir postavili na trg, dokler je vreme še zanesljivo in prevoz lažji, zlasti še, ker gre krompir jeseni mnogo bolj v denar kakor spomladi, saj bi se zdaj mešani zalagali z njim za zimo. Koristno bi torej bilo — nikakor ne le za konzumente — za kmete, če bi postavili krompir na trg zdaj, ne da bi čakali na „boljše“ cene. Računati bi morali tudi, da vojna ne bo trajala večno, čeprav je zdaj še povsem nezanesljivo, kdaj se bo končala, ter da se bodo ob njenem koncu živila nenadno zelo pocenila — mnogo prej, kakor so se podražila ob začetku vojne. Mogoča so največja presenečenja. Kaj bi počeli kmetje s krompirjem, če bi se vojna končala že pozimi? Čeprav se zdi to malo verjetno, je vendar v času največjih presenečenj tudi mogoče. V vsakem primeru pa kaže kmetom mnogo bolj, da prodajo krompir zdaj in ne šele spomladi.

Proti omejitvi motornega prometa

Bencinske mešanice v Ljubljani že teden dni sploh ni naprodaj

Ljubljana, 5. oktobra

Vsako omejevanje motornega prometa občitimo v Sloveniji v gospodarskem življenju mnogo bolj kakor v drugih pokrajinah. Zato smo bili prizadeti tudi z novimi predpisi o dovoljenih količinah bencinske mešanice v prodaji na nakaznice. Ko so bili ob koncu septembra objavljeni ti novi predpisi, ki so bili uveljavljeni 1. t. m., so se tudi začele upornosti s strani tistih, da bo izdana uredba o krajevnih in časovnih omejitvah motornega prometa. Ta uredba je baje že pripravljena in na poučenih mestih trde, da so jo prvotno namenjavali uveljaviti že 1. t. m. Po novih predpisih o dovoljenih količinah bencinske mešanice v prodaji (ki je za mimogrede rečeno v Ljubljani že teden dni ni sploh naprodaj), je dovoljena manjša poraba goriva za potniške avtomobile I. in II. reda. Nekoliko manj bencinske mešanice bodo lahko po- sledje kupovali tudi avtomobilisti in motokiklisti, ki bodo prejeli samo toliko, kolikor je bilo določeno po prvotnih predpisih, ko so bile uvedene nakaznice.

Ze te mejitve so dovolj občutne, zato je razumljivo, da bi se lastniki motornih vozil ne bi mogli spriznati s šes ponovno uvedbo časovnih in krajevnih omejitvev v motornem prometu. Akcijskemu odboru za preskrbo Slovenije s tekočimi gorivi se je zaradi tega zelo nujno potrebno, da posreduje na pristojnih mestih ter skuša preprečiti škodljive ukrepe. Akcijski odbor sestavljajo zastopniki organizacij, ki jim razvoj našega motorizma mora biti še posebno pri srcu. Odbor deluje pod okriljem Avtomobilskega kluba.

Pred dnevi je odbor poslal na pristojna mesta, in sicer upravi državnih monopolov, vojnemu in trgovskemu ministru brzojavke s prošnjo, naj bi glede na splošne interese ne izdali uredb o časovnih in krajevnih omejitvah motornega prometa. Potem so še poslali vloge in v njih razložili, kako škodljiva bi bila ta uredba zlasti za gospodarsko življenje Slovenije. Uredbo o omejitvi motornega prometa so baje namenjavali izdati ne toliko zaradi varčevanja z bencinom, temveč zaradi pomankanja pnevmatik. Toda časovna in krajevna omejitev bi ne dosegla svojega namena. Upoštevati je treba predvsem, da so zdaj naprodaj tako majhne količine mešanice, da morajo avtomobilisti hočeš-noče varčevati s pnevmatikami. Garnitura pnevmatik vzdrži za 20.000 do 25.000 km vožnje, zdaj pa lahko avtomobilist prevozi le po 2.600 do 5.000 km na leto. To se pravi, da garnitura pnevmatik drži do 5 let. Če bi pa bila uvedena časovna in krajevna omejitev prometa, bi mnogi lastniki motornih vozil odjavili vozila. Počivajoča vozila se pa kvarijo. Tudi pnevmatika, ki

leži, se pokvari, prav tako pa trpi akumulator in drugi deli motorja. Nastane torej vprašanje, ali je takšna omejitev prometa, ki lahko služi le temu, da prihranijo po nekaj sto litrov bencina pri posameznih vozilih, priporočljiva, zlasti še, ker bi bile banovine in država ter občina prizadele zaradi zmanjšanih davkov na motorna vozila, škoda na vozilih, izločenih iz prometa, četudi ne upoštevamo še vseh drugih škodljivih posledic, bi bila mnogo večja kakor koristi, ki si jih obetajo od nove uredbe.

Zato je treba pričakovati, da bodo na pristojnih mestih sprevideli, kako škodljiva bi bila uredba o časovnih in krajevnih omejitvah motornega prometa ter da je ne bodo izdali. Dobro znamenje je že, da ni bila izdana v začetku tega meseca, kar je nedvomno zaslug Akcijskega odbora za preskrbo Slovenije s tekočimi gorivi.

Zdaj se je izkazalo, da je bila bojazen pred izdajo uredbe o časovni in krajevni omejitvi motornega prometa upravičena. Ministrski svet je izdal novo uredbu, ki je bila danes objavljena in ki uvaja podobne časovne in krajevne omejitve motornega prometa, kakršne so bile že enkrat uvedene. Tedaj je bil zelo hudo odpor proti omejitvi prometa z motornimi vozili, zlasti v Sloveniji, in uredba je bila kmalu razveljavljena. Vprašanje je, kako dolgo bo v veljavi nova uredba. Počakati moramo, da o nji izrečejo svojo sodbo strokovnjaki in lastniki motornih vozil. Tudi ob tej priliki niso bile zasluzane prizadele gospodarske organizacije.

Z novo naredbo je prepovedana vožnja z motornimi vozili ob nedeljah in ponoči, dalje vožnja izven 25 km od meje mestne občine, če cesta leži vzporedno z železnico ali avtobusno progo. Ni pa omejen avtomobilski promet na rednih avtobusnih progah. Avtomobilisti smejo uporabljati svoja vozila do 25 km izven meje občine, kjer imajo svoj sedež. Dovoljen je prost promet z vozili, ki jih uporabljajo v svoji službi zdravniki, veterinarji in drugo sanitetno osebje, kakor tudi z vozili, ki so last države, banovine, občin. Prizada, diplomatskega osebja itd.

S tovornimi avtomobili je dovoljen promet le do 50 km od kraja, kjer je sedež prevoznika podjetja, če proga leži vzporedno ob železnici, trgovska, industrijska in obrtna podjetja pa smejo uporabljati svoja vozila do 25 km od meje občine, kjer imajo sedež.

Promet z motornimi vozili je prepovedan ponoči od 22. do 6. in ob tistih nedeljah in praznikih, ko morajo biti trgovine po predpisih uredb o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratov ves dan zaprte, prti.

Nova kolonija mestnih hišic

Na travniku ob Cesti v Mestni log jih bo nad 30

Ljubljana, 5. oktobra

Stanovanci na Gradu, pa tudi stanovanci barak v gramozni jami in drugod, so bili obveščeni, naj se pripravijo na selitev. Ze dober mesec se pridno gradi nova kolonija stanovaniških hišic na mestnem travniku ob Cesti v Mestni log, nekako sredi med Trnovim in Glincami. Če pravimo, da se grade hišice, ne mislimo na trdne zidane hiše, marveč na hišice, ki so deloma lesene na betonskem temelju, seveda ne podkletene, a ometane, krite pa tudi ne z opeko, marveč s smolnato lepenko, ki ne propušta vode.

Za gradnjo teh hišic ali barak — kakor pač hočete — je bila razpisana licitacija in je delo izlicitalo več gradbenih podjetij. Prve hišice so bile grajene v ugodnih vremenskih prilikah in je zato gradnja tudi hitro napredovala. Sedaj pa je delo zopet zelo ovirano zaradi slabega jesenskega vremena. Na travniku bo stalo vsega nad 30 hišic, zgrajenih po

enotnem načrtu in bo vsaka hišica, v kateri bosta po dve stanovanji, stala menda okrog 80.000 din. Hišice seveda predstavljajo provizorij, ki pa bo sprito razmar prav gotovo trajal dolga leta, oziroma desetletja. Hišice so postavljene po vrsti druga za drugo ob Cesti v Mestni log prav do doslej še neregulirane struge Malega grabna, oddaljene druga od druge toliko, da bo lahko vsak stanovalac dobil kosček zemlje za obdelovanje, kjer si bo uredil vrtni, na katerem bo lahko pridelal nekaj solate in drugega sočiva. Stanovanja bodo seveda enosobna, imela pa bodo tudi prave prostorne kuhinje; manjka pa v teh stanovanjih shramba za živila, ki pa je vendarle nujno potrebna. Čeprav je verjetno, da si revščina, ki se bo naselila v njih ne bo mogla kupiti živil. Ker takih shramb ne bo, bodo stanovanci prisiljeni shranjevati tudi svoja živila v kuhinji, kar pa ne odkvarja higienskih predpisov. Čeprav bo tam naokoli dosti zraka, bodo

tudi stanovanci v novi stanovanjski koloniji preselili večino prostega časa pozimi v kuhinji, kjer bo že itak dosti drugih izparin, ki se jim bo še pridruževal duh po krompirju, zelju itd. Vprašanje je tudi, kje bodo nastali pri barakah potrebni prostori, ki jih družod predstavljajo dvorane in kjer se spravlja razen drv še vsa močoka druga ropotja.

Nekateri strokovnjaki so bili že sploščka proti sedenemu načrtu za novo kolonijo in je bil menda res pametnejši predlog, naj se grade na istem kraju raje enonadstropne zidane hiše, s po štirimi stanovanji, ki bi bile bolj redko postavljene, kakor so sedanje barake, zato pa bi bilo vmes več prostora in bi se dali tam z dobro voljo bodičih stanovalcev urediti res lepi vrtovi.

V novo kolonijo vselitev najbrž ne bo mogoča pred pomladjo, zato bodo tudi stanovanci na Gradu prebivali letošno zimo še v starih stanovanjih.

Iz Celja

— Gradnja poslopja ekspoziture OUZO v Vodnikovi ulici je poverjena Druženju zidarskih mojstrov v Ljubljani. Poslopje bodo začeli graditi najbrž v 14 dneh.

— Regulacija Savinje. Stroški za regulacijo Savinje v drugi polovici pete etape so proračunani na 2.014.855 din. K tem stroškom bodo prispevali banka uprava 624.000 din, mestna občina celjska 450.000 din in sreski cestni odbor v Celju 300 tisoč dinarjev. Ostanek naj bi kriila državna uprava. Če bi pa bil državni prispevek negotov, bi izvršili regulacijo samo v okviru zneska 1.254.000 din. Če bi bilo treba pripevati še več, bi občina pripevala po dotedanjem ključu.

— Preureditve v mestni klavni. Stavbno podjetje Fr. Nerad v Celju bo uredilo čistilno napravo v mestni klavni za 47.094 din in razširilo hladilnico za 125 tisoč 716 dinarjev.

— Rezervna hrana za celjsko prebivalstvo. V smislu uredbe o rezervni hrani si bo tudi mestna občina celjska preskrbela velike količine rezervne hrane. Za skladišče za rezervno hrano ji je tvrdila Rakusch odstopila svoj bivši paromlin na Mariborski cesti. Prve pošiljke žita so že prispele.

— Povišanje mezd mestnemu delavstvu. Mestna občina je v veljavnosti od 2. septembra povišala mezde pri rednih gradbenih delih zaposlenemu delavstvu na višino novih minimalnih mezd, pri izrednih gradbenih delih zaposlenemu delavstvu pa je povišala mezde za 0,50 din na uro.

— V starem poslopju Okrožnega sodišča v Prešernovi ulici, ki je postalo po zamenujavi za Glazijo last mestne občine, ostanje najemnine strank neizpremenjene. Pač pa bo morala plačevati Nabavljajna zadruga drž. namestencev za svoje lokale v tem poslopju, ki jih je imela doslej brezplačno na razpolago, od 1. oktobra dalje mesečno najemlino v znesku 4.000 din.

— Povišanje plač mestnim uslužbencom ni bilo na dnevnem redu javne seje, ki jo je imel mestni svet v petek 4. t. m. zvečer. Pač pa je mestni svet odločil, da se pri nekaterih mestnih delavcih, da bi jim občina nabavila premoč, Utemeljili go to s tem da bi bil to predlog, ki po sklepu mestnega sveta ni dopusten. Ali je to zlasti v sedanjih težkih časih socialno, je druga stvar.

— Cesto na Jožefov hrib bo občina razširila pri Vidčevih hišah. Proračun znaša 9.842.500 din.

— Po 1000 prizadetih je mestna občina nabavila 5430 kg pšenice, 3.675 kg ovasa in 350 kg rži za seme. K stroškom, ki so znašali 36.091 din je pripadala občina 23.223 din, prizadeti posestniki pa 12 tisoč 885 din.

— Stavbišče za gledališčno poslopje na Vrazovem trgu poleg Delavskega doma je občina pripravila prodati odvetniški in notarski zbornici po 350 din kv. meter.

— Javno električno svetliko bo namestila mestna elektrarna na cestnem križišču pri Krčevih hišah v Oretu.

— Grobina in Petelinška. Stroški za podaljšanje električnega voda na Ostrožnem bodo znašali 3.920 din v Zavodni pa 2.200 din. Hišni posestniki bodo morali prispevati k tem stroškom po 400 din.

— Priključitvi na mestni vodovod izven teritorija mestne občine celjske odslej niso dovoljeni.

— Asfaltiranje hodnika za pešce ob Mariborski cesti. Modernizacije hodnika za pešce ob Mariborski cesti od rudarske šole do Kovinarske ulice ne bodo izvedli z mešanim makadamom, temveč z litim asfaltom. Delo je poverjeno zagrebški tvrdki Anton Res za 700.942 din.

— Cestnišče v Vodnikovi ulici, ki se bo izteka v široko 6 m. Na obeh straneh ulice bodo zgradili po 2 m širok tlakovani hodnik za pešce, pred poslopjem ljudske posojilnice in mešanske šole pa bodo razširili tlakovani hodnik na 4 m, tako da bo segal do cestnišča.

— Regulacija Koprivnice. Občina bo nadaljevala regulacijo Koprivnice v tretjem delu Dobrove.

— Opustitev ulice Lastni dom v Gaberju. Ker bo Westnova tovarna v Gaberju povečala svoje ključavničarske delavnice in potrebuje v ta namen prostor na ulici Lastni dom, bodo to ulico opustili. Zato pa mora tvrdka Westen zgraditi novo cesto od Kovinarske ulice v smeri proti Bukovemu žlaku vzporedno z državno Mariborsko cesto.

— Veliko obrtniško zborovanje v Celju. V nedeljo 6. t. m. ob pol 8. zjutraj (v primeru nesklepnosti pa ob pol 9.) se prične v Celjskem domu izreden občni zbor Skupnega združenja obrtnikov v Celju. Na dnevnem redu so med drugim poročila o reorganizaciji združenj ter o poslovanju ukinjenih in Skupnemu združenju pripojenih združenj, ustanovitve strokovnih odskov, volitev nove uprave, sklepanje o premoženju ukinjenih in pripojenih združenj, ustanovitev poverjenštev,

Kako naj žive starovpokojeanci? 883 din mesečne pokojnine za štiričlansko družino

Ljubljana, 5. oktobra

Kdo dandanes še ne toži nad dragotino? Pismo, ki smo ga prelieli iz vrst starovpokojecev, nam pa kaže, da ti ljudje ne tožijo brez vzroka. Odkriva nam tudi, kako morejo živeti kljub stalnemu primanku:

Znano je, da smo bili najnižji starovpokojeanci po zadnjih uredbah o draginskih dokladah prezrti. Doklade so bile zvišane le tistim vpokojencem, ki imajo večje obojnice. Med njimi mnogi nimajo otrok ter bi zvišanje mnogo lažje pozrešali kakor mi, najrevnejši, čeprav jim privoščimo, kar so dobili. Toda, zakaj niso bile doklade zvišane tudi nam? Kdor ima po 3.000 do 4.000 din prejemkov na mesec načne občuti tako dragotino kakor mi, ki moramo živeti le z 800 dinarjev. Morda vsa zanimaja, kako je mogoče dandanes preživljati družino z 800 din na mesec.

Navajamo primer: Starovpokojelec prejema 883 din pokojnine. Z njo se preživlja štiričlanska družina. Toda kako, ko so znašali izdatki za najpotrebnejša živila, stanovanje in kurivo, brez večjih drugih izdatkov (za obleko, obutev, razveščanje itd.) že lani avgusta 1040 din na mesec? Letos avgusta so pa znašali že celo 1465 din, torej bili so za 425 din višji. Primankljaj je bil že lani in letos tako velik, da ga ni mogoče zmanjšati še s tako prekuščanim stradanjem, kakršnega smo starovpokojeanci vajeni.

Zanimiv dogodek v drami

Schillerjeva drama „Kovarstvo in ljubezen“ — Schiller v revolucionarni humani podobi

Ljubljana, 5. oktobra

Da bi vneslo v letošnji repertoar čim več pestrosti, je povabilo ravnateljstvo čim več drame na gostovanje mariborskega režiserja gospoda Petra Malca, ki bo kot gost zrežiral Schillerjevo dramo »Kovarstvo in ljubezen«.

Režiser Malec, ki deluje že peto leto z velikim uspehom v Mariboru, je študiral kot zasebni učenec prof. Šesta dramsko igro, ko je bil še dijak na učiteljski. Nato je odšel na Dunaj, kjer je bil gojenec znamenitega igrarica Klitschke. Tam je imel tudi priliko, da se je seznanil z Reinhardtovim režiserskim delom. Spoznal je veliki obseg režiserske funkcije in vse prvine, ki jih uporablja režiser pri odzvojenju dramatskega dela na odru, važnost pravilne režijske koncepte, ki usmerja delo igralcev ter odgovornost za pravilno interpretacijo dramatičnega dela, tako v smislu notranje režije, kakor za zunanji okvir predstave. Odločil se je za študij režije ter je odšel v Prago, kjer jo je študiral ob Hilarijevih in Dostalovih režijah. V Berlinu je hospitaliral pri Fehlingovem in Mithlovem režiserskem delu, nato pa je sprejel angažma v Mariboru, kjer je zrežiral lepo število zelo uspešnih predstav. Med njimi so najvažnejše: Laverjjeva »Prva legija«, v kateri je igral vlogi rektorja, Begovičev »Božji človek«, Schillerjeva »Maria Stuart«, Knittlova: »Via malara, Finžgarjev »Divji lovec«, Standekjerjeva »Prevara« in druga dela. Igral je tudi inkvizitorja v Schawovi »Sveti Ivan« ter o priliki njegovega prvega gostovanja v Ljubljani zrežiral Arxovo »Izdajo pri Novari« in enkrat igral glavno moško vlogo v njej. Na nedeljski reprizi »Kovarstva in ljubezni« bo nastopil v vlogi komornika, ki jo bo sicer igral g. Skrbnišek.

Na vprašanje, kakšen je njegov režijski koncept »Kovarstva in ljubezni«, je odgovoril režiser Malec sledeče: »Danes, ta dan, igrajo veliki odri pred vsem troje Schillerjevih dram: »Don Carlos«, »Maria Stuart« ter »Kovarstvo in ljubezen«.

»Zdi se mi, da je edino pravilno zajeti teh troje dram docela in strogo z političnega oziroma socialnega vidika. V njih ne gre za nikakršna osebna obračunavanja, temveč tu je borba in spopad dveh idejno in nazorsko si nasprotujočih svetov; tako v »Don Carlosu« in »Mariji Stuart«, kakor tudi v »Kovarstvu in ljubezni«.

V »Kovarstvu in ljubezni« je ujeta tragedija ljubezni; ljubezni kot edinega in poslednjega oznanila človečanske svobode, skozi katero neumiljeno udara in seka kruta resničnost. V tej tragediji ljubezni, se kaže Schiller pred vsem kot nad vse močan politični revolucionarni pesnik. V »Kovarstvu in ljubezni« se otore bijejo etični principi humanosti in svobode s pred-

nastavitve tajnika in pomožne moči ter aktualna obrtniška gospodarska vprašanja.

— Vode je zmanjkalo. Ker je v petek zjutraj počela glavna cev mestnega vodovoda blizu Fužin pri Vitanju, je Celje od petka opokine skoraj docela brez vode iz vodovoda. Upajo, da bodo defekt kmalu odstranili in da bo v nedeljo zjutraj spet omogočena normalna dobava vode iz vodovoda.

— Podmladek Aerošluba v Celju bo prodajal v nedeljo 6. t. m. po mestu značke v spomin na 9. oktober. Značke bodo prodajali v korist aginiga podmladka celjskega Aerošluba, zato naj občinstvo ne odklanja prodajalcev.

— Štiri prvenstvena nogometna tekma. V nedeljo 6. t. m. ob 9.30 se prične na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena tekma mladine Atletikov in Jucoslavije, ob 10.45 pa na Olimpijskem igrišču v Gaberju drugorazredna prvenstvena tekma med Stomari in Radečmi. Na Glaziji se prične ob 15.15 prvenstvena tekma mladine Celje in Olimpa, ob 15.30 pa prvorazredna prvenstvena tekma med Celjem in Jugoslavijo. Glavno tekmo Celje z Jugoslavijo bo sodil inž. Mrdjen iz Ljubljane.

— Usoden padec. V četrtek je padel 26letni dlnar Ivan Debenjak iz Gaberja pri Celju v napadu božjosti in se hudo poškodoval po glavi. Oddali so ga v celjsko bolnico.

— V celjski bolnici je umrl 64letni dlnar Anton Ameršek iz St. Jurja ob Taboru.

— Tatvina v gostilni. Celjska policija je ovdela sodišču 27letnega delavca Stanika K. iz Celja, ker je 1. septembra ukradel v neki gostilni na Lavi nekemu delavcu 400 din vreden suknič in 100 din gotovine.

— Zdravniško dežurno službo za žlane OUZO bo imel v nedeljo 6. t. m. zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

ni, in ne najti zani nobenega kritja. Starovpokojelec je odvisen le od prizanesljivosti trgovca, ki mu kreditira živila. Trgovci seveda terjajo plačilo dolga, ki narašča od meseca do meseca. Ko se starovpokojelec ne bodo mogli več zadolževati, ker jim nihče ne bo več zaupal, jim bo ostal edini izhod, smrt na cesti.

Starovpokojeanci so živeli v hudi bedi že prejšnja leta, zlasti tisti, ki so bili vpokojeni pred 1. septembrom 1. 1923. Za primer navajamo dva starovpokojeanci: prvi je imel 30 službenih let, drugi 10 več. Prvi je bil vpokojen po novem uradniškem zakonu in prejemal je mnogo večjo pokojnino kakor drugi, čeprav je tudi ta služil v Jugoslaviji in je dosegel enak službeni položaj.

Mnogi starovpokojeanci imamo tudi otroke, ki so že prestari, da bi za nje dobivali doklade. Izolani otroci ne morejo dobiti tako lahko službe, zlasti, če nimajo priporočil — Tudi ti mladi ljudje morajo živeti in če ima starovpokojelec, ki bi s težavo preživljal samega sebe s pokojnino, nezaposlenega sina ali hčer, otrok vendar ne more kratkoma spoditi na ceto.

Ze ti primeri so dovolj prepričevalni ter kažejo, kako upravičena je zahteva starovpokojecev, da bi se na pristojnih mestih spomnili tudi njih, saj kljub vsemu vsi še niso mogli pomreti.

Iz Kamnika

— Združenje trgovcev za Srez Kamnik v Kamniku je imelo v ponedeljek zvečer v Narodni čitalnici informativni sestanek kako spraviti v sklad svoje poslovanje z uredbo o kontroli cen odnosno z uredbo o maksimalnih cenah.

— Vandalizem. Neznani storilec so pred kratkim razbili šipe na oknih žalske cerkve, svetilke v kapelcih ob poti na Kalvarijo in šipe v cerkvi na Kalvariji. Razbili so tudi luč pri velikem križu na pokopališču, ki je precejšnjo, poleg tega pa dožodek sam vzbujal obilo zgražanja in komentarjev in vsakdo samo želi, da bi prešli storilci kmalu v roke pravice in prešli zasluženo kazen.

— Adaptacija. Ze zadnjič smo na tem mestu omenili, da popravljajo prostore sreskega načelstva v Kamniku in so morali zato posamezne oddelke začasnoprosmestiti drugam. Z adaptacijo, ki se prav kar izvršuje se bo pridobila le ena soba, tako da vprašanje uradnih prostorov za sresko načelstvo s tem še vseeno ne bo rešeno. Hiša, v kateri je sodišče in sresko načelstvo je last Meščanske korporacije in smo mnenja, da bi bil lastnik sedaj lahko že malo širokopoteznejši in popravil poslopje tako, da bi bilo to res pravo uradno poslopje v Kamniku. Saj so sedaj dva dovolj draga in ostali les tudi ter se oboje lahko spravi v denar. »Uradno poslopje« pa bi bilo za lastnika tudi prav lep vir dohodka. Zato nam je nerazumljivo zakaj zonet »fikarja« namesto temeljite preureditve.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ali res še nimate nove srečke državne razredne loterije?

Dne 11. oktobra t. l. se prične 41. kolo Državne razredne loterije, tekem katerega bo zopet izžrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti dinarjev

Največji dobitok znaša dinarjev

Kdor se hoče udeležiti tega novega plesa boginje Sreče, naj se čimprej obrne do naše hiše sreče

Bančne poslovalnice **BEZJAK** Maribor, Gosposka ul. 25
Telefon štev. 20-97

kjer je na razpolago veliko število novih srečk.

65,000.000.—
3,200.000.—

Bezjakove srečke

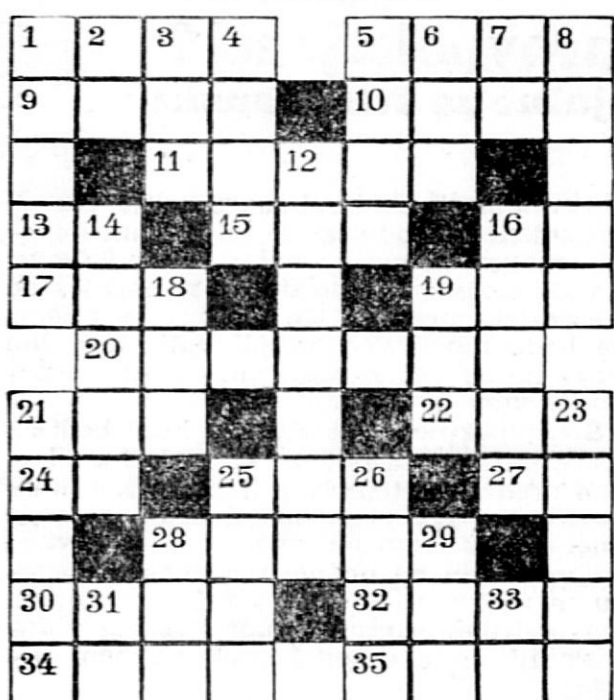
so zadele v zadnjih letih med drugimi sledeče dobitke oz. premije:

Din 2,008.000.— srečka št. 68.326
Din 1,002.000.— srečka št. 59.971

dinarjev 301.000.—	srečka št. 56.910
dinarjev 301.000.—	srečka št. 83.526
dinarjev 200.000.—	srečka št. 34.210
dinarjev 100.000.—	srečka št. 86.831
dinarjev 100.000.—	srečka št. 86.834
dinarjev 100.000.—	srečka št. 7.336
dinarjev 100.000.—	srečka št. 77.664
dinarjev 100.000.—	srečka št. 77.696
dinarjev 100.000.—	srečka št. 4.638

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

Križanka

Pomen besed

Vodoravno: 1. vrsta plesa, 5. pripadnik izumrlega mongolskega naroda v Evropi, 9. otok v Jadranskem morju, 10. poškodba na telesu, 11. pes, 13. okrajšan pogojni veznik, 15. slovenski pisatelj, 16. kemični znak za prvo, 17. mestice na otoku Braču, 19. pripadnik južnoafriškega naroda, 20. češki knez, 21. voditelj Čehov, ki jih je privedel v sedanjo deželo, 22. vodna žival, 24. ploskovna mera, 25. iglavec, 27. krajevni prislov, 28. Napoleonov maršal, 30. moško ime, 32. družinski član, 34. Ljubušina sestra, 35. bog ljubezni.

Navpično: 1. planina v Srbiji, 2. staroslovanska pijača, 3. podoba, 4. starogrški drobiž, 5. sad, 6. zabavišče, 7. števniki, 8. rumunska tiskovna agencija, 12. smetanova opera, 14. krajevni prislov, 16. turški sultan, ki je padel na Kosovem polju, 18. pripadnik sosednjega naroda, 19. kem-prvina, 21. češki pisatelj, 23. odposlanec, 25. zakrita muslimanka, 26. del telesa, 28. glodavec, 29. krajevni prislov, 31. štirinajsta in prva črka v abecedi, 33. kazalni znamenje.

Rešitev križanke, objavljen prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. iver, 4. karo, 8. dis, 10. sod, 11. ar, 12. Pat, 14. ve, 15. Pariz, 17. opeka, 18. oda, 19. tapir, 21. dve, 22. Osa, 24. kalin, 26. me, 28. Rus, 29. na, 30. eno, 32. rak, 33. Jama, 34. Raša.

Navpično: 1. Idaho, 2. vir, 3. es, 5. as, 6. rov, 7. Odesa, 9. Tarapolus, 12. Paka, 13. ti, 15. petek, 16. Zoran, 20. Isis, 21. Domej, 23. ataka, 25. Ar (argon), 27. ena, 29. naš, 31. om, 32. Ra (radij).

Radioprogram

Nedelja, 6. oktobra

8. Jutranji pozdrav. — 8.15: Dueti: klavir in harmonija (gđc. M. Gajzda, g. Dimitrij Kaskarov). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Schubert: Kvintet v A-duru za klavir in godala op. 114 (plošče). — 9.45: Verski govor (g. ravn. Jože Jagodic). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert godbe 40. pp. Triglavskega. — 16.30: Telesnovzgojni program ZFO (g.

Ivo Kermavner). — 17: Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Veseli trio, vmes poje g. Franc Deržaj, pri klavirju g. prof. M. Lipošek. — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Iz slovenskih krajev (plošče). — 20: Koncert: Sodelujejo g. Anton Sladoljev (tenor), g. Stanko Prek (lutnja) in radijski orkester. — 21.30: Poskočni napavi, veseli odmevi (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (g. Vilko Skok & Ivan Kosi).

Ponedeljek, 7. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Iz daljnih krajev (plošče). — 18.40: Položaj Slovenije v Evropi in Jugoslaviji (g. dr. Valter Bohinec). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Plošče (pisan spored). — 19.50: Gibraltar (g. Viktor Pirnat). — 20: Koncert del glasb. dr. »Zarja« (prenos iz Delavske zbornice). — 21.15: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Domač kvartet.

Torek, 8. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Vaški godci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Od Triglava do Urala. — Koncert narodnih napevov (radijski orkester). — 14: Poročila. — 14.15: Solska ura: Kako smo zaključili šolsko leto v Crni Reki (g. Mirko Demšar) do 15. — 18: Radijski salonski orkester (vodi g. K. Petrič). — 18.40: O delu in energiji (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Plošče (pisan spored). — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Reprodukcijski orkestralni koncert. — 20.30: A. T. Linhart: Zupanova Micka, komedija v 2 dej. (radijska igralska družina). — 21.15: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet Fantje na vasi.

Sreda, 9. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček (plošče) do 7.45. — 12: Ob mračnih urah (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Junaku v spomin (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Obisk v knjigovodstvu (reportaža). — 18.40: Gibanje slovenskega prebivalstva (g. Rudolf Smersu). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Plošče (pisan spored). — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere; v 1. odmoru glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v 2. odmoru napovedi, poročila.

Četrtek, 10. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Mandoline in balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Narodne (orglice: g. Franc Petan, harmonika: g. Avgust Stanko). — 14: Poročila. 18: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Plošče (pisan spored). — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Cimermanov kvartet. — 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekljici, izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Pernice

IZGOTOVIM NA ŽELJO TAKOJ PO IZBIRI PERJA. RAZNO PERJE IN PUH VEDNO V VELIKI IZBIRI NA RAZPOLAGO.

SEVER RUDOLF — Marijin trg 2

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« ki so najcenejši!

50 PAR ENTLANJE ažiuranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Francišanska ul. 3. 4. L.

ZNAČAJ IN USODO brezplačno, ako mi pošljete: rokopis, rojstni datum in 6 din v znakah za stroške. Franja Polanec, Medno 44, p. št. Vid nad Ljubljano. 2305

KLISEJE ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

PRODAM Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

FORD EIFFEL z dobrimi gumami, motor v odličnem stanju, po nizki ceni prodam. Samsa Boris, Litija. 2285

SORTIRANA JABOLKA ZA ZIMO TER KROMPIR ima na zalogi Trgovska poslovalnica Kmetijske družbe, Novi trg 3. 2304

PRVOVRSTNO CEPLJENO TRSJE korenjake, divjake, na raznih podlagah, nudi žiher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte cenik. 2301

DVA DKW AVTOMOBILA »Luxus« in »Maister« — dobre gume, brezhibna, ugodno prodaja DKW zastopstvo ERJAVEC Stična. 2294

KATERI STAREJSI BOLJSI GOSPOD želi prijateljstva s samostojno jamo neomadeževane preteklosti? Cenj. ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Tiha sreča«. 2296

DAMA išče trajnega prijateljstva z gospodom nad 40 let, ki bi ji pomagal iz težkega položaja. Ponudbe pod »Hvaležnost«. 2309

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STARE VREČE embalažo, kupujem vsako količino
Egon Zakrajšek
LJUBLJANA
Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

ZLATO vsakovrstno kupuje
ZLATAR
B. RANGUS
kr. dvorni dobavitelj
KRANJ

POUK Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POUK nemški, francoski in hrvatski. Gosposvetska 5, pritličje. Zabkar. 2281

SLUŽBE Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ABSOLVENTKA dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, poštena, zanesljiva moč, išče primerne službe. Gre v trgovino, večjo obrt ali tovarno kot blagajničarka, knjigovodkinja ali kako drugo zapušno mesto v mesto ali lahko tudi na deželo. Cenj. ponudbe na M. Lebar, Foto Pelikan, Rogaska Slatina. 2284

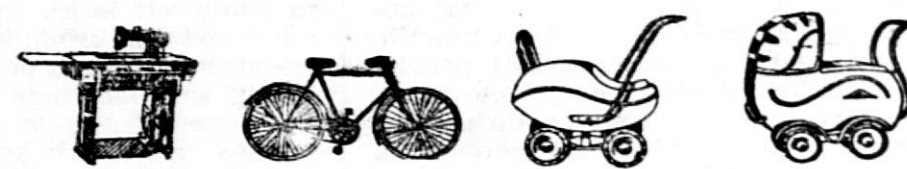
NATAKARICA mlada, simpatična, išče mesta za 15. oktober v boljše gostilno ali restavracijo. — Ponudbe je poslati na Milo Kovačič, hotel Balkan, Kranjska gora. 2303

DOPISI Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KATERI STAREJSI BOLJSI GOSPOD želi prijateljstva s samostojno jamo neomadeževane preteklosti? Cenj. ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Tiha sreča«. 2296

DAMA išče trajnega prijateljstva z gospodom nad 40 let, ki bi ji pomagal iz težkega položaja. Ponudbe pod »Hvaležnost«. 2309

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

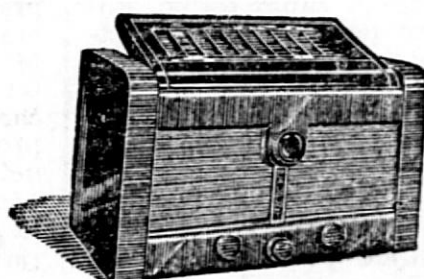
Posteljno perje

po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Belo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 21-a. VZORCI BREZPLAČNO!

Najboljši vodnik po radijskem svetu je
„NAŠ VAL“

Sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana — Kraljeva ulica 6.

Velika izbira

RADIOAPARATOV

šivalnih strojev, pisalnih strojev, otroških vozičkov, koles itd.

Prodaja tudi na obroke!

»TEHNIK« J. BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20

SREČKE državne loterije prodaja

MENJALNICA REICHER & TURK Prešernova

Naznanjam cenjenim gostom, da sem se preselil iz gostilne v Rožni dolini — Cesta II, št. 36 v staroznano gostilno

GOSTILNO »PRI TRAVNU«
Tržaška cesta 54

Točil bom vsakomur znana prvovrstna dalmašinska vina, imel bom vedno topla in mirna jedila, vsak petek morske ribe. Se priporoča

Ivan Cotič

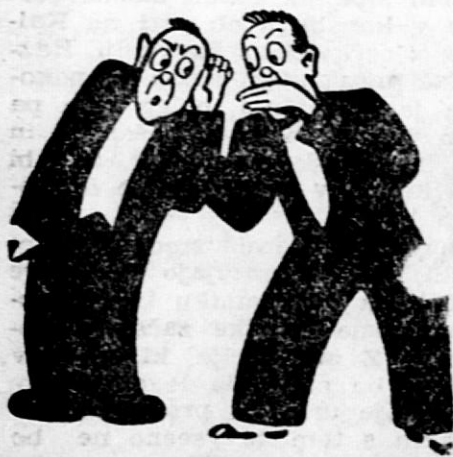
SAMO NEKOLIKO PAR VEČ gre za vaše zdravje!

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljén: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljén: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Goriška Madona Rika Debenjaka

To delo našega mladega umetnika spada v Narodno galerijo

Ljubljana, 5. oktobra
Italijansko slikarstvo je doseglo v dobi umetnega preroda svojo kulminacijo, ki jo občudujemo predvsem v nestetih slikah in kipih nabozne vsebine. Slikarji so iz toge stilizacije in dekorativnosti zgodnje krščanske dobe in srednjega veka prešli z Giov. Bellinijem na čelu v dobo naturalističnega slikarstva, ki je po obnem tudi idealistično gledanje na naravni svet povzdignilo do vrhunca. Največji mojstri renesančne dobe so položili s svojimi deli temelj za religiozno slikanje, ki se po vsebini do današnjih dni bistveno ni izpremenilo. Tako je nastal v delih Rafaela Sanzija in njegovih sodobnikov in naslednikov tip Madone, ki se je v tej obliki zadržal v srcih vseh milijonov vernikov skozi pet zadnjih stoletij.

Tip Madone, kakor je udomačen v cerkvenem slikarstvu, nam predstavlja Mater božjo kot idealno lepo mlado žensko, večinoma temnolaso, oblečeno v meščansko ali plemiško nošo cinquecenta, obleko, ki so ji tudi barve tipizirane (rdeča-modra-bela) pri Mariji z Jezusom, ali belo-modra pri slikah brezmadežnega spočetja. Marija se nam na vseh teh slikah ne kaže kot sferična ali mistična prikažanica, ampak kot žena z mesom in krvjo, a žena največje popolnosti, ki ji božanstvo odseva iz izraza njenega obraza in njenih kretanj.

Realistično gledanje na Madonin lik se stopnjuje s pomočjo kompozicije vseh slik, v katerih nastopa Kristusova mati v družbi s svetimi osebami njenega okolja in angeli, a tudi v družbi z navadnimi zemljani. Pri ljubljani motiv, ko se v sliki Mati Božja družijo z osebami slikarjevih sodobnikov, je našel v vsaj tej dolgi dobri vrsti najpomembnejših interpretov. Povedlo bi predaleč, če bi hotel navedati variante tega motiva, vendar bodi mimogrede omenjeno, da so nekateri slikarji, predvsem oni iz severnejših dežel poleg lokalizacije naslikanega dejanja lokalizirali tudi Marijin tip in njeno obleko. Zadnji ekstrem tako lokalizacije je predstavljala Madone z etnografskim oblečenjem, kakor jih Slovenci poznamo v slikah M. Gasparija.

Med slovenskimi slikarji — da preskočim baročne in pobaročne večinoma priseljene umetnike, ki so delovali v naših krajih, sta bila pač brata Šubica prva, ki sta se lotila naloge slikanja Madone na resni in temeljiti način. Tako smo imeli priložnost občudovati na nepozabni veliki razstavi bratov Šubicev poleg drugih prelepih Janezovo Marijino kronanje in skico za Brezmadežno in Jurjevo rožniško Marijino obiskovanje, ki vse predstavljajo sicer popolnoma samostojno dobo naših velikih umetnikov, a pri tem vendar tradicionalno naslonitev na klasične vzore v tipih, oblačilih in kompoziciji. Tako nam n. pr. primerjava Janezo-

ve Brezmadežne z Muriljevimi svetovnoznanimi slikami iste vsebine kaže značilen primer vpliva — klasike na naša slovenska mojstra.

V večstoletni preokret slikarstva z nastopom impresionizma, ki je začelno zrušil večstoletno stavbo slikarske tradicije, slikanju cerkvenih slik ni bil naklonjen in kar je v tej dobi nastalo, pomeni kompromisno rešitev takih nalog. Povojno vrenje je našlo končno v bratih Kraljih umetnika, ki sta na svojevrsen način iskala novega izraza v nabožnih motivih. Drugačno pot je izbral Slavko Pengov, ki se je v svojih delih z močno naglašeno dekorativno platjo pridružil novim slikarjem, ki hočejo nove slikarskotehnične pridobitve prilagoditi tradicionalnemu okusu vernikov. Slikarjev, ki so se samo izjemoma lotili podobnih nalog, ne omenjam.

Zanimivo je vsekakor, da se je našel v naših dneh zastopnik mlade slikarske generacije, ki je v svoji študijski dobi na izredno temeljit način proučeval čisto slikarski pokret — ekstremistično iskanje sodobnih slikarjev ga ni ogrelo, zato je njegova narava preveč lirčna — moderne umetnosti, a je vendar čutil potrebo, da se vrne pri slikanju svoje Madone k načinu romanskih klasikov.

Ko se je za časa svojega bivanja v Parizu dan na dan naslajal na nedosežnih lovskih umetninah, so ga vedno bolj privlačevala dela Lionarda, P. Veronesa in Murilla. Gotovo je cele dni stal pred Murillovim »Marijinim rojstvom« in pred »Brezmadežnim spočetjem«, a gotovo tudi pred njegovim »Prosjakom« ter si je natančno ogledal kompozicijske in tehnične posebnosti teh umetnin. In tako je končno v njem vzrasel sklep, da naslika sam veliko sliko Madone.

Izbral si je po dolgem premišljevanju snov, v kateri je poleg pobožnega odnosa do krščanske simbola ljubezni izrazil tudi občutje povezanosti Slovence do onega koščka zemlje, na kateri je zagledal luč sveta. Mati božja je z malim Jezuskom prišla v njegovo domovino ter je prisledla k slovenskemu kmetu, ki je ravno kar svoji hčerki in svojemu sinčku podal skledo z mlekom. Gostoljubni oče je takoj postregel Mariji in njenemu božjemu Sinu. Mariji ponuja kot sin vinorodnega kraja čašo vina in kos kruha, a Jezusček je že prisledel v ozadju je naslikano na pol suho deblu mogočnega hrasta, ki ga je strela raztreščila, a ga ni mogla uničiti. Nov poganjki klijejo iz starega debla. Malo znamenje na drevesu simbolizira pač pobožnost slikarjevih sorojakov. Še bolj konkretno je poudarjena slikarjeva domovina s pogledom na območje Kanal s svojim daleč znanim dvoletnim mostom. V ospredju nam tihožitje s košem, vrčem in motiko ponazarja rodovitnost slikarjeve domovine.

V kompoziciji se je slikar držal norme renesančnih umetnikov ter je vse osebe razpostavil v trikotni skupini. Da se izogne simetriji, je razdelil s poševno postavljenim hrastovim deblom vso gmoto ospredja v dva neenaka dela. Marijina glava in njeno oprsje se svetlo odražata od temnega neba, nasprotno pa je kmetova glava temna v primeri s svetlim delom zračnega ozadja.

V tehnični posnema slika dela starih slikarjev in mogli bi v tem pogledu najti vplive od Lionarda do Murilla. Da je slikarju uspelo naslikati sliko v tej tehniki z uporabo večkratnih lazur brez izmuzenja posameznih partij, da je znal nadalje prav odlično podat materialne posebnosti zemlje, neba, trave, obleke in inkarnata, to priča o Debenjakovem virtuosnem obvladanju slikarske rutine. Moram reči, da njegova sposobnost slikanja v tako različnih načinih — primerjati je treba s to sliko druge pastozne, zopet druge skoraj poantilirane slike — napravi več vtisa, kakor delo katerega slikarja, ki se skozi desetletja ponavlja v istih motivih in v isti tehniki. Priznam pa, da se take vrste slikar na tej edini lestvi lahko — absolutno vzeto — povzpne do višje stopnje.

Ne spuščam se v ocenjevanje umetniške dognanosti Debenjakove Goriške Madone, saj delo še ne predstavlja vsika umetniškega delovanja razmeroma še mladega slikarja. Zdelo se mi je pa, da je potrebno opozoriti na veliko nalogo, ki se je lotil slikar takega talenta in takega znanja, kakor je Rika Debenjaka, tudi širše občinstvo. Zato mi boste gotovo oprostili g. urednik, če sem to razpravo morda bolj raztegnil, kakor ste želeli.

Saša Šantel

Po našem mnenju spada taka slika kakor je Debenjakova Goriška Madona v javno zbirko, v našo Narodno galerijo. Prepričan sem, da v tem mnenju nismo osamljeni, saj imamo Slovenci razmeroma malo slik te vrste, ki bi v toliki meri zaslužile odgovarajoče mesto v Narodni galeriji, kakor ta. Ali se res med nami ne bo našlo nekaj mecenov, ki bi Goriško Madono odkupili za Narodno galerijo? Apelinamo na naše zavarovalnice, naj porabijo to priliko in položijo svoj obolus na oltar naše kulture. Upamo, da naš apel ne bo nalletel na gluha ušesa.

Astrologi o oktobru 1940

Mnogim sovražna konjunkcija Saturna in Jupitra, katere učinek bo trajal do aprila 1941

Ljubljana, 5. oktobra
Skoraj natančno v sredini oz. ezdja Bika sta v tesni konjunkciji planeta Saturn in Jupiter. Ta konstelacija je sovražna vsem, ki so rojeni med 1. in 10. februarjem, 1. in 10. majem, 1. in 10. avgustom ter 1. in 10. novembrom. Vsem v tem času rojenim sta zdaj Jupiter in Saturn v sovražnem aspektu do Sonca, kakor jim je stalo ob rojstvu. Zaradi tega jim pretijo odtujevanje, pravde, ločitve, difference s tovariši in kompanjoni, konflikti v zakonih, težave v odnosih do predpostavljanih in do avtoritet, denarne izgube, sovraštva itd. Tudi zdravje je v taki konstelaciji vedno prizadeto.

Kdor se je od prizadetih že treniral v valovih usode, bo držal in premagal vse težave in skrb. Sicer pa so se začele težave za vse prizadete že v juniju in bodo trajale do aprila 1941. Ako prizadeti niso dovolj krepkega značaja in dovolj močni v svojem hotenju in odločni v prizadevanju, pa sklepajo med junijem 1940 in aprilom 1941 zaroke, poroke, kakršnekoli pogodbe,

ali če se lotijo katerega novega podjetja, ki naj bi bilo trajno, naj pazijo, da ne grade na pesku. Vse to velja tudi za tiste, ki imajo v osebnem horoskopu Sonce Saturna in Jupitra v medsebojnem nasprotju že ob rojstvu.

Ker sta si Venera in Merkur v prijateljsstvu v teku oktobra 1940, je ta planetarna baza zelo ugodna za vse umetnike in za znanstvenike. Ugoden je čas tudi za korespondenco, obiske, zabave, krajša potovanja, za kupčije s toaletnimi potrebščinami in manufakturo.

Možno pa je seveda, da konjunkcija Saturna in Jupitra, ki je tako dolgotrajna zaradi tega, ker se Saturn pomika po svoji poti zelo počasi, ne grozi vsem, ki so rojeni v zgoraj naštetih mesecih, enako nevarno. Ostali planeti in njih medsebojne konstelacije lahko omilijo neharmonični učinek konjunkcije. Samo osebni horoskop pa lahko pove vsakomur, kako se imajo zanj te stvari v teku tega in sledečih mesecev.

Skale padajo na železniško progo

Višji kontrolor geometer g. Anton Skuk preprečil železniško katastrofo

Radeče, 4. oktobra.
Savska soteska od Radeč do Zidanega mosta je precej ozka. Hrib Čelovnik se zelo strmo dviga nad železniško progo. Povsod štrle nad njo velike skale, ki se kaj rade zavele na progo ali cesto, kar se je že večkrat pripetilo. V zadnjem času smo imeli precej dežja, ki je razmočil razpoke v skalah, da so se te utrgale in zdrvele v dolino.

V ponedeljek se je kakor običajno izprehajal med opoldanskim odmorom ob radeški postaji višji kontrolor, geometer drž. železnice g. Anton Skuk z Zidanega mosta. Ob 14.05. neposredno pred prihodom zagrebškega brzega vlaka na Zidani most, je opazil, kako se rušijo velike skale s Čelovnika in drve s silnim trusem po pobočju na železniško progo. Velika skala je udarila na parapetni zid. Od tod se je valila preko železniške proge, podrla železniško ograjo in padla na stanovanjsko poslopje ljubljanske Ljudske posojilnice, v kateri ima g. Ludovik Medved gostilno. Sunej je bil tako silovit, da je skala podrla obok kuhinje in ves omet. K sreči ni bilo ta čas nikogar v kuhinji, sicer bi bil v njej nedvomno našel smrt.

Mnogo skal je ostalo na progi. G. Skuk, ki je tedaj zasilal signal, da prihaja brz vlak iz Zagreba, je naglo stekel na progo in pričel sam valiti skale s proge. Kljub pozivu, mu bližnji ljudje niso hoteli pomagati, kar je vse obsojno vredno, zlasti če pomislimo, da bi bil moral vsak trenutek privoziti brz vlak. Da bi se še nadalje prekal z ljudmi, mu ni kazalo. Hotel je že teči naproti brzemu vlaku ter ga ustaviti. Toda kaj, če bi strojevodja ne opazil njegovega mahanja? Zato je sam naglo odstranil skale in grušč s proge, kar se mu je še pravočasno posrečilo. V naslednjem trenutku pa je lahko nemoteno vozil po očisti progi brz vlak.

Potniki, ki so se peljali s tem brzim vlakom, se morajo zahvaliti le geometeru g. Skuku, da jih ni doletela nesreča. Če pomislimo, da so ležale sredi proge težke skale in grušč, v katere bi bil brz vlak skoraj gotovo zavozil z vso silo in da je tod proga kakih 5 do 6 metrov visoko nad strmim bregom ceste in Save, si lahko mislimo, da bi bila katastrofa neizbežna. G. geometer Skuk zasluži za svojo požrtvovalnost in trud, s katerim je preprečil katastrofo brzega vlaka, javno pohvalo in

priznanje!

K temu naj omenimo, da je g. geometer Skuk letos spomladaj rešil življenje radeškemu trgovcu Antonu Golobiču z Njivice in njegovemu sovozniku na motociklu. Tudi tedaj se je izprehajal med odmorom. Nedomoloma se je tik njega na isti progi med premikanjem prevrnili železniški voz in padel na 5 do 6 m nižje ležečo cesto, kamor je padel tudi brzojavni drog z žicami. V istem času je z vso naglico izza ovinka privozil motociklist g. Anton Golobič, katerega je spremljal na zadnjem sedehu še neki predelalec tovarne »Petac« iz Radeč. G. Skuk je opazil pretečo nevarnost. Stopil je na sredo ceste in mahal prihajajočemu motociklistu, naj se ustavi. V zadnjem trenutku, ko se je bil g. Golobič že zapletel med brzojavne žice, je ustavil in se g. Skuku zahvalil, da ga je rešil gotove smrti. G. Golobič in njegov spremljevalec sta se tako prestrašila, da se dolgo nista mogla pomiriti. Venomer sta pripovedovala, da ju je rešil kakor angel varuh gotove smrti samo g. geometer Skuk.

Izlet v dežju in snegu

Ljubljana, 5. oktobra
V petek ni bilo napovedanih bistvenih sprememb vremena. Zato smo se odpravili v soboto opoldne izpred evangelijske cerkve z avtobusom preko Skarucne, Vodic v Cerklje. Le enkrat je pogledalo dnevno jesensko sonce preko ravnine za šmarno goro. Izstopili v Cerkljah, smo se zaman ozirali po cilju izleta in po sosednjih planinah, ki so bile zavite v temnomodro meglo. Sicer je pa bila pot prijetna. Vročine ni bilo in pri Sv. Ambrožu nas je gospodar vprašal po svetovnih novicah, s katerimi mu je tovariš Jozuf temeljito postregel. Na obeh planinah seveda ni bilo več življenja. Živinico so že odgnali v dolino. Megla je postajala vedno gostejša in ko smo se bližali koči, je bil že mrak, tako da sem moral paziti na prednika, če sem hotel obrzati pravo smer. V koči smo našli dva izletnika. Eden, Zagrebčan, uradnik, prvovrstno opremljen, je v petek ponoči še opravljal službo ter se potem odpravil na petdnevni dopust v Karniške planine.

Že med večerjo nas je oskrbnica presenčila z novico, da lije zunaj kakor iz škafa. Veseli smo bili, da smo pravočasno prišli do koč, katere toplo gostoljubnost je prvi turist visoko ceniti. »Planinske kočice so blagodat (slov.)«, je vzkliznil turist iz Beograda letos v Aleksandrovo domu. V spalnici nas je zazibala burja, ki je tulla z vso besnostjo okoli koč. Ko je tovariš zjutraj odšel okno, je vzkliznil: sm, se oblekel in odšel na vrh Kravca s spollmano marelo. Zagrebčan je hotel na vsak način čez Griben do Čojzove kočice, na Grintovc in dol na Čaško kočico. Le s težavo smo mu zbil ta načrt iz glave, oskrbnica in ostali. Nekaj časa je pregledoval knjižnico, potem

Šesti in najboljši film popularne družine sodnika HARDYJA!

Mickey Rooney,
Lewis Stone,
Cecilia Parker,
Fay Holden,
Ann Rutheford,
Helen Gilbert.

Andy Hardy se ženi

Metrofilm — ki je napravil Mickey Rooneyja najpopularnejšim zvezdnikom sedanjega časa!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri; jutri v nedeljo ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. — KINO SLOGA, tel. 27-30. — PREMIERA DANES!

pa poravnal račun, se poslovil in vrnil čez Kamnik v Zagreb. Po skrbno in okusno pripravljenem kosilu smo se vrnili v dolino. Snelo je še vedno. Prve stopnje, ki smo jih naredili, so nas spominjale na božične dneve. Le malo so se se poznali sledovi obeh turistov, ki sta se že dopoldne vrnila v dolino. Snega je padlo toliko, da je zamedel kamenje in skale. Hodili smo prav za prav po mehkih. Srečali smo nize domaćina, ki je šel v »bajto« pogledat ter je potrdil, da leži sneg do Sv. Ambroža. Na to smo bili najbolj radovedni, kako se izkazala »prelomna črta«. Ne rečem, da ni

bilo lepo sneg gaziti; veseli smo pa le bili, ko smo prišli zopet na »zeleno«, ker se nam je zdela bela odeja le prezgodnja. Malo nad cerkvijo namreč je bila potegnjena črta, po potih je žuborela voda, pota so bila omečana in tako smo prišli v rahlem dežju v Cerklje. V vasi so narasli potoki v hudournike, prave veselice.

Ko sem srečaval v ponedeljek znanca v mestu, ki so tožili, da jih zebe in je eden ali drugi pripomnil: najbrž je v planinah zapadel sneg, sem veselo odvrnil: da, včeraj sem ga gazil na Kravcu, kar se jim je zdelo zanimivo.

Vprašanje nabave šolskih knjig in zvezkov Socialno šibke družine z velikim številom otrok je treba razbremeniti skrbj za šolske potrebščine

Ljubljana, 5. oktobra
Ob začetku šolskega leta povzroča mnogim očetom največ skrbi nabava učnih knjig in zvezkov za šoloobvezne otroke. To finančno vprašanje je posebno občutno pri nižjih nameščenih in slabše plačanih delavcih, ki imajo po tri in še več solarjev. K temu se pridružuje še stalno menjavanje predpisanih učnih knjig, tako da te vse prekmalo zastare. Vse to so posebno v današnji dobi izredne draginje zelo važna vprašanja, ki kar kričijo po rešitvi.

Rešitev tega problema je možna. V nekaterih občinah vlada zelo dober občljaj, da nabavlja krajevni šolski odbor za vse učence svojih šol knjige, zvezke in druge učne pripomočke iz skupnih virov. Tako ima vsak otrok že prvi šolski dan na razpolago vse, kar potrebuje za uspešno šolsko delo. Ta način skupne preskrbe otrok z učili je zelo pravičen, ker so tako tudi bogatejši in oni z malo otroki, posebno pa še oni stan moških samcev, ki si v imenu naroda lasti veliko oblast in pravico vtičavanja in odločanja v šolskih zadevah (kajne, gospod Janezi!), dovedeni v možnost, da šolo in revno šolsko dečo po zdravem ključu socialno pravične obdavčitosti podpirajo in sovdružujejo tudi v materialnem pogledu. Zato bi bilo zelo upravičeno, da bi starši šoloobveznih otrok storili preko svojih društev »šola in doma« potrebne korake, da bi

v bodoče vse občine odnosno vsi krajevni šolski odbori nabavljali knjige in druge šolske potrebščine za vso dečo. Ze sedaj je treba storiti vse korake, da se v proračunih zagotove za to potrebne vsote.

Za siromašne otroke je dolžna nabaviti knjige in druge potrebščine banovina, zato naj bi krajevni šolski odbori v zadostni meri zahtevali, da se vsem tem nabavi dovolj učnih sredstev in se jim tako omogoči uspešno sodelovanje pri šolskem pouku.

Posebno v današnji dobi, ko mnogim družinam primanjkuje denarnih sredstev za najnujnejšo dnevno prehrano in za nabavo neogibno potrebne zimске obleke in obutve ter kuriva, je treba storiti vse in peiskati vsa razpoložljiva socialna sredstva, da v nobenem primeru ne ostane noben otrok brez neogibno potrebnih učil. Družine socialno nižje stoečih slojev, ki so obdane z velikim številom otrok, je treba razbremeniti teh skrbi, a otrokom moramo omogočiti uspešno šolsko pripravljanje za življenje.

Vprašanje zase je pogosto menjavanje predpisanih učnih knjig. Šolske knjige ne smejo biti nikdar smoter dobre kupčije in lahkega zaslužka raznih avtorjev, ki se pri odobrenju in forsiranju svoje knjige poslužujejo vseh mogočih — tudi nedovoljenih — sredstev.

... za sokolskim praporom

Ljubljanskemu sokolstvu!

Pred nami je obletnica tragične smrti Viteškega kralja Mučenika. Tudi letos se bomo poklonili spominu velikega Kladivarja Jugoslavije. Te spominске svečanosti se bodo vršile po sklepu meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev na dan obletnice smrti, v sredo dne 9. oktobra na naslednji način:

1. pri vseh ljubljanskih sokolskih društvih naj se vrši ob 19. uri spominski govor pred vrsto ob udeležbi vseh telovadnih kategorij in ostalega članstva;
2. ob 20. uri se bo poklonilo odposlanstvo ljubljanskega sokolstva pred spomenikom kralja Zedinitelja v Zvezdi, kjer bo položilo spominski venec in cvetice;
3. sokolska mladina naj pohiti v teku 9. oktobra pred kraljev spomenik v Zvezdo, kjer naj položi kitiце cvetic;
4. na ta spominski dan naj sleherni član sokolske organizacije prispeva po svojih močeh v socialni fond (za božičnico siromašne sokolske dece) svojega društva. Zdravo!

MEDDRUŠTVENI ODBOR LJUBLJANSKIH SOKOLSKIH DRUŠTEV

9. oktober na Viču

Viškemu sokolstvu in narodnemu občinstvu

Vič, 5. oktobra
Sestli se bo 9. oktobra obnovil tisti bojestni in turbinski dan, ko nam je pred 6. leti zločinska roka plačanega morilca umorila najdragocenejšo življenje velikega Jugoslavena in Sokola blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Sestli se nam bodo v boli in tuzi krčila naša srca ob spominu na Njega, ki je bil naš veliki zaščitnik in podpornik. V spomin na nepozabnega vladarja in Sokola smo na Viču prvi postavili na pobudo našega Sokolskega spomenika kralju mučeniku, ki je bil prvi po strašni marsejski tragediji. Vsako leto se zbiramo na žalostni 9. oktober pred Njegovim spomenikom, da počastimo Njegov spomin in da obnovimo v svojih srcih in dušah Njegovo zadnje naročilo »Čuvajte mi Jugoslavijo!»

Tudi letos ob šesti obletnici tragične smrti Viteškega kralja bomo imeli pred spomenikom na Glinah žalno spominsko svečanost, ki bo v sredo, dne 9. oktobra ob 19.15. Pred spomenikom bosta združena pevsko zbora viškega Sokola in Edinosti zapela dve žalostinki, v kratkem pietetnem govoru se bo spomnil nepozabnega kralja viteza in mučenika starosta br. P. Boršt-nik, nakar bomo položili pred spomenik vence in prižgali lučke in ponovno prisegli da bomo čuvali Jugoslavijo močno in ujedinjeno svojemu mlademu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II.

Na to spominsko svečanost bratsko vabimo vse sokolsko članstvo, naraščaj in

deco ter viško narodno javnost, nai se nam pridruži in z nami počasti spomin na nepozabnega velikega kralja in Sokola.

Slava Viteškemu kralju Aleksandru I Zedinitelju!

Zdravo naš mladi kralj Peter II.!

Viški Sokol

— Sokol Ljubljana.Šiška prredi v nedeljo dne 6. oktobra t. l. tekmo v streljanju z malokalibersko puško za naraščaj in članstvo s pričetkom ob 9. uri na letnem telovadišču oziroma telovadnici. Vabimo članstvo in naraščaj, da se tekme p. l. n. o. številno udeležijo. Zdravo!

Sokolsko društvo Ljubljana - Moste. Društvena uprava sklicuje izredni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 13. t. m. ob 10. dopoldne v kinodvorani. Na dnevnem redu je zelo važna točka o zgraditvi nove telovadnice. Vabimo vse članstvo, da se polnoštevilno udeležijo tega zborovanja. Redna telovadba vseh oddelkov se prične v ponedeljek 7. oktobra v telovadnici osnovne šole na Zaloški cesti po tem vrstnem redu. Ponedeljek ob pol 8. do pol 9. za članice in ženski naraščaj, torek ob 8. do 9. člani in moški naraščaj, sredo od šestih do sedmih ženska deca, ob pol 8. do pol 9. članice in ženski naraščaj, četrtek ob 6. do 7. moška deca in v petek ob 8. do 9. člani in moški naraščaj. Vpisovanje telovadečega članstva je vsakokrat pred telovadno uro do konca tega mesca. Pozneje se telovadeče članstvo ne bo več sprejemalo za letos. Za ostalo članstvo posluje društvena pisarna vsak petek ob 7. do 8. ure v društveni sobi. Zdravo.

Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad priredi danes ob 20. uri v svoji telovadnici ob Tyrševi cesti deško prosvetno akademijo s pestrnim sporedom. Za članstvo udeležba obvezna, starši in prijatelji naše dece vlijudno vabljene. Zdravo! — Uprava.

Iz Krškega

— Odlikovanje. Šef katastrske uprave, višji katastrski svetnik g. Josip Bajt, je bil za vestno delo odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. — Vrlenu naprednjaku k odlikovanju iskreno čestitamo!

— Postaja in občinsko hišo prenavljajo. Postajno poslopje postaje Videm-Krško, ki je bilo nujno potrebno popravila, so pred kratkim pričeli popravljati. Medtem ko so streho že lani popravili, so sedaj začeli z adaptacijo vseh prostorov in zunanjih zidov, tako da bo dobilo poslopje prav čedno obliko. Tudi mestno hišo v Krškem so te dni prebrijali. Saj pa je bilo njeno zunanje lice prej v sramoto mestu kakor pa v ponos. Svojo hišo bo prebrijali tudi g. Milan Tuma, ter so se dela že začela. Seveda bi bilo potrebno še več takih popravil v mestu, če hočemo uživati glas tujkoprometnega mesta na dostojni višini.

— Nova učna moč na meščanski šoli. Te dni je bil premeščen iz Novega mesta g. prof. Gustav Luzner na tukajšnje meščansko šolo. Služboval je več let v Novem mestu kot nastavnik meščanske šole. Z neverjetno pridnostjo in vztrajnostjo je med tem privatno študiral in se tudi vozil k predavanjem in seminarjem v Ljubljano na univerzo. Z odliko je položil že prejšnji plomski izpit na višji pedaški šoli v Zagrebu, kakor sedaj tudi profesorski izpit v Ljubljani. V Novem mestu je med drugim poučeval tudi na kmetijski šoli na Grmu in bil vodja novomeške strokovne nadaljevalne šole in tajnik Jadranske straže v Novem mestu. Kjer se je izkazal organizatorično zelo sposobnega. Je veliki idealist v pedaški znanosti in ljubitelj mladine, ki ga zelo ljubi in spoštuje. Želim mu vse najboljše na novem službenem mestu.